

Kujawsko-Pomorskie

Regionalne Obserwatorium
Terytorialne

Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim 2017

w materiale wykorzystano dane do roku 2016
pochodzące z zasobów statystyki publicznej -
Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Materiał przygotowany przez Biuro Analiz
w Wydziale Analiz i Ewaluacji
Departamentu Rozwoju Regionalnego

**Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu**

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim	4
1.1. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	4
1.2. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym	7
1.3. Liczba przedszkoli i miejsc w przedszkolach	13
2. Prognoza zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat do 2025 i 2050 roku	16
3. Podsumowanie i wnioski	17
4. Wyniki ankiety dotyczącej stanu technicznego infrastruktury przedszkolnej oraz potrzeby funkcjonowania placówek realizujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w jednostkach samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego w 2017 roku	18

Wprowadzenie

Celem kolejnego, cyklicznego opracowania jest przedstawienie aktualnej sytuacji demograficznej województwa kujawsko-pomorskiego w grupie dzieci w wieku 3-5 lat, które mogą zostać objęte wychowaniem przedszkolnym. Materiał zawiera najnowsze dane za lata 2015 i 2016 znajdujące się w zasobach statystyki publicznej (Głównego Urzędu Statystycznego - Banku Danych Lokalnych), dotyczące odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym oraz wykorzystania miejsc w przedszkolach w województwie kujawsko-pomorskim. Analiza dotycząca upowszechnienia edukacji przedszkolnej jest niezbędna do wdrożenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P na lata 2014-2020). Zgodnie z zapisami RPO WK-P na lata 2014-2020 wsparcie w tym zakresie powinno być kierowane na obszary charakteryzujące się słabym dostępem do usług edukacji przedszkolnej, a co za tym idzie prowadzić do zmniejszania dysproporcji w jej upowszechnianiu. Działania infrastrukturalne (finansowane z EFRR) będą miały charakter pomocniczy i będą realizowane w powiązaniu z działaniami podnoszącymi jakość wychowania przedszkolnego (finansowanymi z EFS). Ze względu na ograniczone środki finansowe, inwestycje infrastrukturalne preferowane będą do realizacji przede wszystkim na obszarach o słabym dostępie do edukacji przedszkolnej.

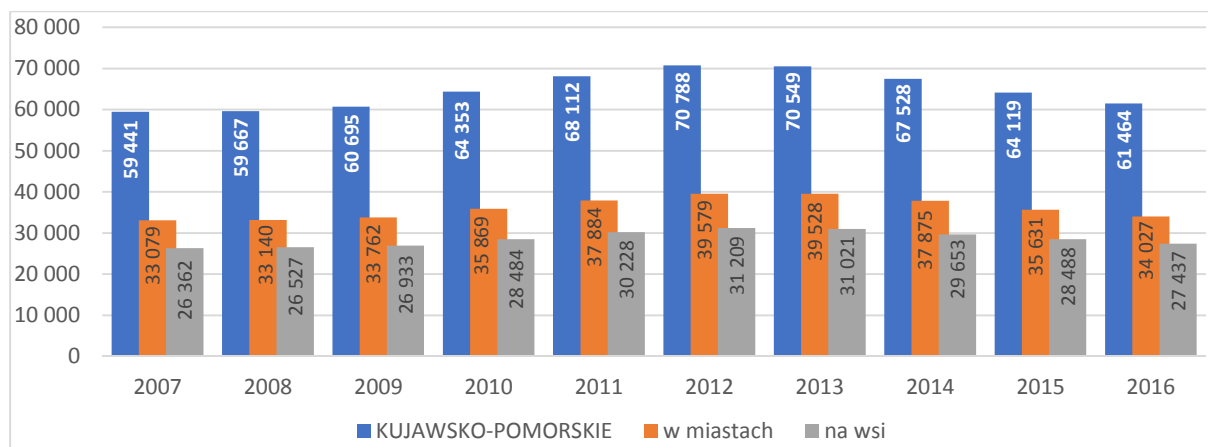
1. Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim

1.1. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat

W okresie ostatnich 10 lat (2007-2016) liczba dzieci w wieku 3-5 lat w województwie kujawsko-pomorskim zwiększyła się o 3,4% (w kraju wzrost wynosił 9,7%) i wahała się między 60 a 71 tys. dzieci. Do roku 2012 następował wzrost liczby dzieci w tym wieku, osiągając wartość zbliżoną do 71 tys. osób (70 788). Od roku 2012 zanotowano spadek osiągający w 2016 roku wartość zbliżoną do roku 2009 (61 464 - 2016, 60 695 - 2009). W miastach liczba dzieci w tym wieku wzrosła o 2,9%, mniej niż na terenach wiejskich, gdzie zanotowano wzrost o 4,1%. Zmiana liczby dzieci w tym wieku w poszczególnych gminach województwa kujawsko-pomorskiego wykazuje duże zróżnicowanie.

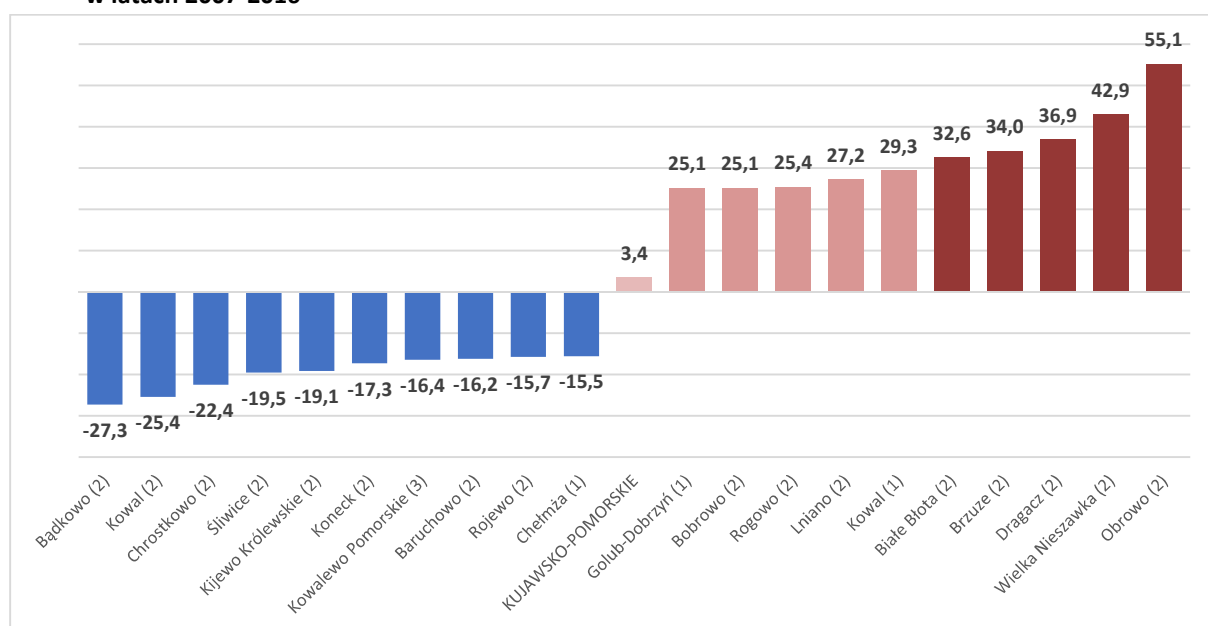
Największa, ujemna zmiana, o ponad 20 % w tym okresie dotyczy gmin: Bądkowo (-27,3%), Kowal (-25,4%), Chrostkowo (-22,4%). Powyżej 30%, wzrosła liczba dzieci w wieku 3-5 lat (w latach 2007-2016) w gminach: Obrowo (55,1%), Wielka Nieszawka (42,9%), Dragacz (36,9%), Brzuze (34,0%) i Białe Błota (32,6%).

Ryc. 1. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w województwie kujawsko-pomorskim (2007-2016)

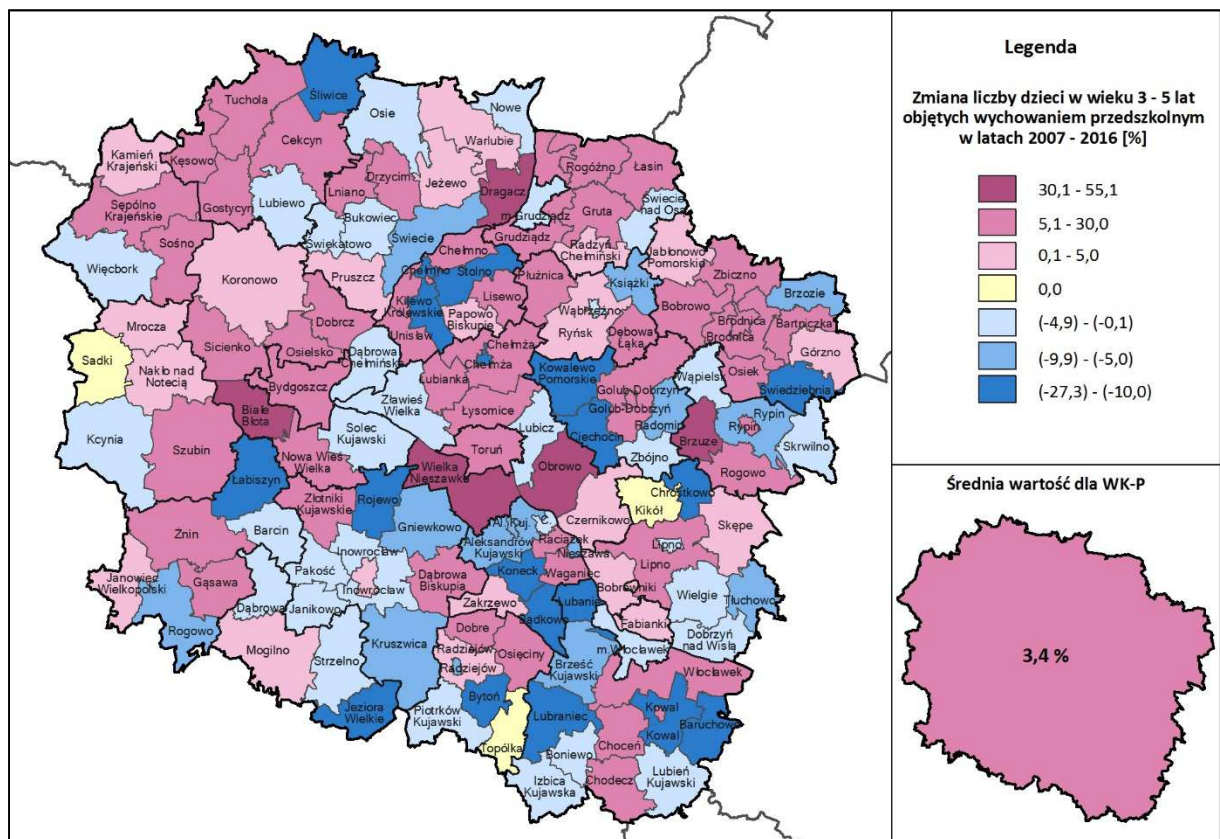
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Ryc. 2. Zmiana (%) liczby dzieci w wieku 3-5 lat w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2007-2016

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Ryc. 3. Zmiana (%) liczby dzieci w wieku 3-5 lat w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2007-2016

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

1.2. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym

W skali ostatnich 10 lat (2007-2016), ponad dwukrotnie zwiększył się odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w kujawsko-pomorskim, z 37,0% do 72,8% , tj. o 96,7%, z kolei w kraju wartość tego wskaźnika wzrosła z 47,3% do 81,1% tj. o 71,5%. Od 2012 roku zdecydowanie rośnie w województwie odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Spowodowane jest to zarówno powiększaniem się bazy dydaktycznej, jak również zmniejszającą się, od 2013 roku, liczbą dzieci w wieku 3-5 lat, która tym wychowaniem mogłaby zostać objęta. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym ogółem, w ciągu ostatnich 4 lat, wzrósł o 8,0% (14. pozycja w kraju), przy średniej dla kraju wynoszącej 9,4%. W miastach zmiana wynosiła 9,4% (9. pozycja w kraju), przy średniej wynoszącej 8,8%. Na terenach wiejskich wartość wskaźnika wzrosła o 6,2% (12. pozycja w kraju), w kraju zmiana o 10,5%.

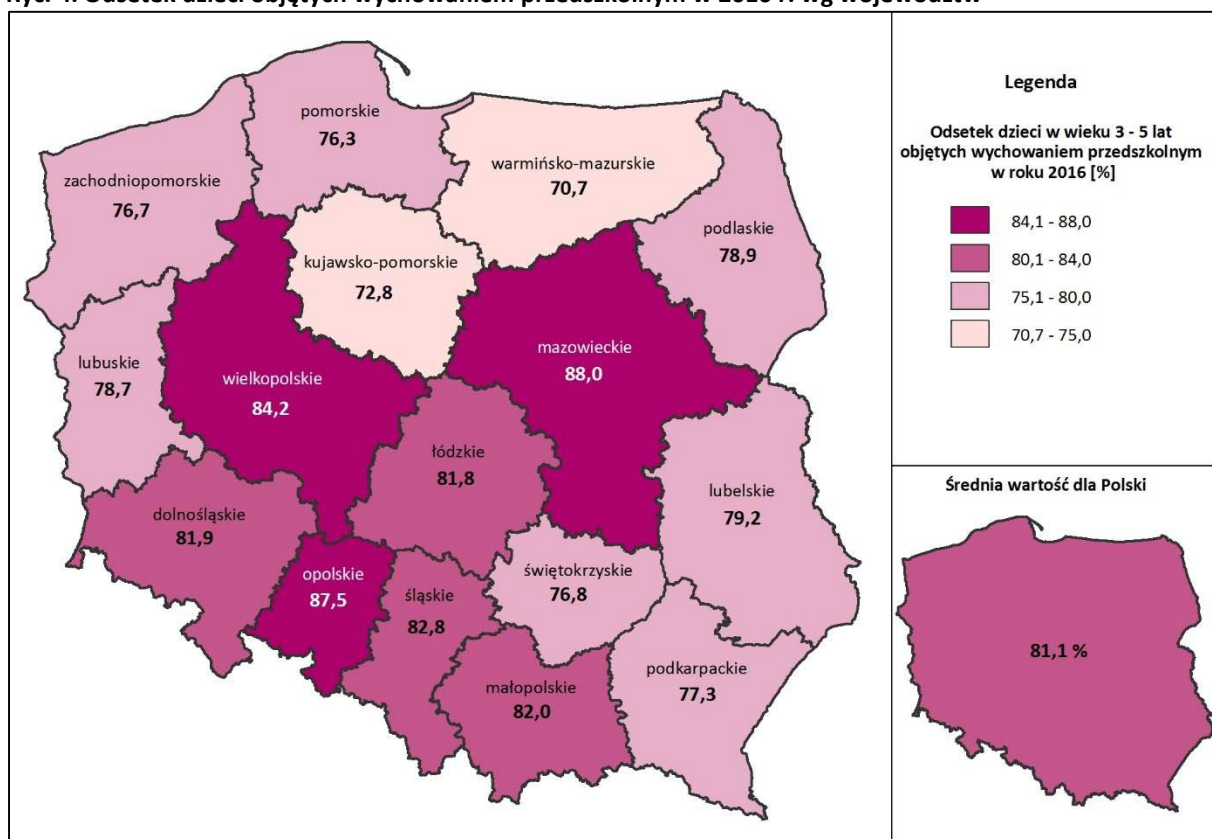
Pomimo tych zmian, w skali kraju województwo zajęło w 2016 roku 15. pozycję ogółem (72,8% - Polska 81,1%), 14. pod względem dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w miastach (90,0% - Polska 95,3%), 12. pod względem dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na wsi (51,4% - Polska 61,6%). W ostatnich 4 latach wzrósł dystans dzielący kujawsko-pomorskie od pozostałych województw pod względem tego wskaźnika. W 2013 roku wynosił 6,3 p. proc., a w 2016 r. 8,3 p. proc. Na terenach wiejskich dystans pomiędzy kujawsko-pomorskim a innymi województwami zwiększył się, w 2013 r. wynosił 7,3 p. proc. a w 2016 r. 10,1 p. proc.

Tab. 1. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2013-2016 r. wg województw

Lp.		Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym														
		ogółem				lokata	w miastach				lokata	na wsi				lokata
		2013	2014	2015	2016	2016	2013	2014	2015	2016	2016	2013	2014	2015	2016	2016
		[%]					[%]					[%]				
	POLSKA	74,1	79,4	84,2	81,1		87,6	92,9	98,1	95,3		55,7	60,8	65,1	61,6	
7	MAZOWIECKIE	80,2	84,5	89,6	88,0	1	93,5	96,6	101,5	100,7	5	57,0	63,0	68,4	65,1	5
8	OPOLSKIE	81,0	86,5	89,7	87,5	2	92,9	100,6	105,9	103,0	1	68,3	71,5	73,1	71,6	2
15	WIELKOPOLSKIE	77,6	83,5	87,6	84,2	3	96,4	102,9	107,6	102,6	2	57,9	63,0	66,9	65,1	4
12	ŚLĄSKIE	77,5	83,6	87,9	82,8	4	79,6	85,6	89,8	84,8	16	70,9	77,4	81,9	76,8	1
6	MAŁOPOLSKIE	73,4	78,9	84,1	82,0	5	89,9	95,1	100,4	100,1	6	60,1	65,8	70,9	67,4	3
1	DOLNOŚLĄSKIE	75,0	80,0	84,8	81,9	6	87,1	91,7	96,8	93,7	12	51,1	56,4	60,1	57,7	11
5	ŁÓDZKIE	75,4	80,8	84,7	81,8	7	87,5	92,7	96,7	94,5	10	56,8	62,1	66,3	62,5	6
3	LUBELSKIE	71,9	77,3	81,8	79,2	8	91,3	96,4	101,9	101,2	4	56,1	61,5	65,4	61,1	8
10	PODLASKIE	70,3	75,3	81,3	78,9	9	87,1	92,8	100,1	99,4	8	44,1	47,5	51,4	47,0	14
4	LUBUSKIE	72,7	77,9	83,2	78,7	10	87,6	93,0	98,9	94,1	11	49,4	53,7	55,5	51,1	13
9	PODKARPACKIE	68,2	73,6	79,3	77,3	11	89,3	95,2	102,0	101,2	3	54,5	59,5	64,5	61,7	7
13	ŚWIĘTOKRZYSKIE	71,0	76,4	80,6	76,8	12	87,8	94,6	102,2	99,7	7	58,7	63,1	64,9	60,6	9
16	ZACHODNIOPOMORSKIE	70,2	75,8	79,9	76,7	13	85,9	92,3	98,0	95,3	9	40,2	44,3	45,8	42,0	16
11	POMORSKIE	70,4	75,1	80,3	76,3	14	81,1	86,1	91,7	87,6	15	54,8	59,2	64,0	60,2	10
2	KUJAWSKO-POMORSKIE	67,4	72,4	77,6	72,8	15	82,3	88,1	94,2	90,0	14	48,4	52,3	56,9	51,4	12
14	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	64,7	69,7	74,8	70,7	16	83,5	89,3	95,8	92,1	13	40,7	44,3	47,7	43,7	15

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Ryc. 4. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2016 r. wg województw

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

W skali powiatów województwa kujawsko-pomorskiego najwyższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2016 roku dotyczył miast na prawach powiatów: Torunia (92,1%), Bydgoszczy (90,7%) i Grudziądzu (81,3%), a wśród powiatów ziemskich mogileńskiego (74,8%). Najniższe wartości odnotowano dla powiatów: grudziądzkiego (51,1%), rypińskiego (57,8%) i sępoleńskiego (58,0%), przy średniej dla województwa wynoszącej 72,8%.

Tab. 2. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2013-2016 w województwie kujawsko-pomorskim (powiaty)

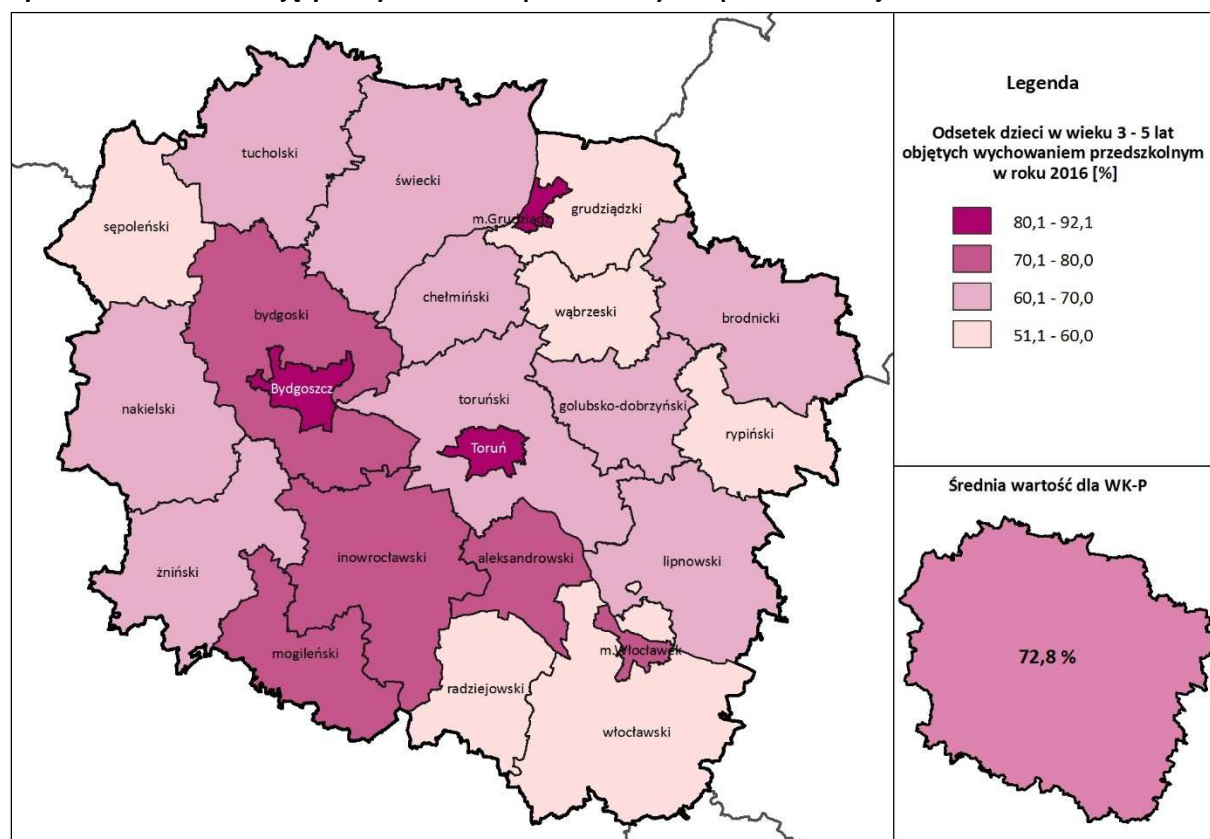
Lp.	Nazwa	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym											
		ogółem				w miastach				na wsi			
		2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
		[%]				[%]				[%]			
	POLSKA	74,1	79,4	84,2	81,1	87,6	92,9	98,1	95,3	55,7	60,8	65,1	61,6
	KUJAWSKO-POMORSKIE	67,4	72,4	77,6	72,8	82,3	88,1	94,2	90,0	48,4	52,3	56,9	51,4
1	Powiat aleksandrowski	65,2	73,7	76,4	72,2	75,4	85,7	89,8	85,8	57,3	64,7	66,0	62,4
2	Powiat brodnicki	58,9	64,0	68,6	62,9	88,6	94,0	99,4	91,8	36,8	41,8	46,0	42,3
3	Powiat bydgoski	62,9	67,2	75,4	70,6	78,9	83,6	93,5	86,2	58,5	62,6	70,4	66,4
4	Powiat chełmiński	62,9	65,7	72,2	66,8	81,8	84,9	93,0	87,7	53,3	56,2	61,8	56,5
5	Powiat golubsko-dobrzyński	60,2	64,5	67,5	64,4	79,4	82,3	83,6	84,8	47,8	52,7	56,6	50,7
6	Powiat grudziądzki	44,7	47,8	56,4	51,1	123,7	130,4	139,5	128,7	34,1	35,0	43,6	39,6
7	Powiat inowrocławski	71,8	75,8	80,7	74,4	87,1	90,6	95,6	89,3	47,8	52,3	56,8	51,3
8	Powiat lipnowski	58,7	62,6	67,0	62,0	77,6	86,9	95,6	96,5	50,6	52,2	55,3	48,3
9	Powiat mogileński	69,6	79,9	81,9	74,8	88,8	103,6	113,2	113,4	58,1	67,1	65,5	54,7
10	Powiat nakielski	64,1	68,7	72,4	68,6	101,2	107,2	109,6	100,1	39,5	43,2	47,5	47,5
11	Powiat radziejowski	55,9	60,8	64,6	58,5	87,3	102,2	104,8	104,7	45,8	48,7	52,5	45,1
12	Powiat rypiński	55,6	59,8	64,3	57,8	74,0	79,4	84,9	76,1	42,8	47,3	52,4	47,0
13	Powiat sępoleński	55,9	62,1	66,3	58,0	99,7	101,9	123,4	96,2	29,7	36,7	34,3	35,3

14	Powiat świecki	61,4	67,3	72,5	65,5	88,0	102,6	117,8	116,2	50,0	52,6	55,3	47,8
15	Powiat toruński	60,7	66,0	73,2	61,7	51,8	58,6	65,9	50,6	62,0	67,1	74,2	63,2
16	Powiat tucholski	60,8	67,5	71,9	62,8	81,5	89,1	97,8	74,4	53,6	60,3	63,2	58,9
17	Powiat wąbrzeski	46,7	51,7	64,7	58,8	62,3	68,9	73,4	69,0	37,0	41,4	59,7	53,3
18	Powiat włocławski	58,5	61,6	64,5	59,5	126,7	143,4	140,3	125,2	42,9	44,1	48,1	44,1
19	Powiat żniński	64,5	69,3	73,8	65,9	104,0	112,9	126,9	112,7	37,7	40,5	41,9	36,2
20	Powiat m.Bydgoszcz	83,0	87,5	91,4	90,7	83,0	87,5	91,4	90,7	0,0	0,0	0,0	0,0
21	Powiat m.Grudziądz	70,9	75,7	86,7	81,3	70,9	75,7	86,7	81,3	0,0	0,0	0,0	0,0
22	Powiat m.Toruń	81,8	86,3	92,1	92,1	81,8	86,3	92,1	92,1	0,0	0,0	0,0	0,0
23	Powiat m.Włocławek	69,6	76,9	82,3	75,7	69,6	76,9	82,3	75,7	0,0	0,0	0,0	0,0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Ryc. 5. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w powiatach województwa w 2016 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Biorąc pod uwagę zarówno zmianę liczby dzieci w wieku 3-5 lat oraz odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2013-2016, nadal obserwowane jest duże zróżnicowanie tych wielkości pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego (dalej: JST). Dodatnia zmiana liczby dzieci (wyrażona w %) w wieku 3-5 lat występowała w 12 (w latach 2012-2015 dotyczyła 22) JST województwa kujawsko-pomorskiego. Największą zmianę odnotowano w gminie: Rogowo r. (8,2%), w mieście Kowal (7,8%), gminie Inowrocław (7,2%), Radomin (5,9%) i Dragacz (5,8%). W dwóch gminach: Raciążek i Zbójno, liczba dzieci w wieku 3-5 lat, w skali czterech ostatnich lat, nie zmieniła się. W 130 gminach (w latach 2012-2015 w 119 gminach) zmniejszyła się liczba dzieci. Największy spadek odnotowano w gminach: Rojewo (-42,4%), Kijewo Królewskie (-30,7%), mieście Nieszawa (-26,4%), gminie Osie (-25,5%) oraz gminie Chrostkowo (-25,2%), przy średniej dla województwa wynoszącej -12,9%.

W 2016 roku najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym dotyczył miasta Radziejów. 103,6% wartości wskaźnika wynika z przejścia wychowaniem przedszkolnym dzieci z gminy wiejskiej Radziejów. Ponadto wysoką wartość wskaźnika odnotowała gmina Osielsko (100,5%) oraz miasta: Lipno (94,2%), Toruń (92,1%) i Bydgoszcz (90,7%).

Najmniejszą wartość zaobserwowano w gminie Bytoń (21,7%), Rogóźno (21,5%), Izbica Kujawska (28,8%), Lipno (30,9%) oraz Boniewo (31,5%). **Średnia dla województwa wynosiła w analizowanym roku 72,8% i była niższa od wartości tego wskaźnika w roku 2015 o 4,8 p. proc. (77,6%).**

W latach 2013-2016 najwyższą, dodatnią, zmianę odsetka liczby dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym zaobserwowano w gminach: Dębowa Łąka (33,2 p. proc.), Kijewo Królewskie (31,8 p. proc.), Skrwilno (31,3 p. proc.), Ryńsk (27,1 p. proc.) oraz miście Ciechocinek, gminie Osielsko i gminie Brzozie (po 25,1 p. proc.). Największy spadek dotyczył gminy Boniewo (-22,8 p. proc.), gminy Rogowo żnińskie (-19,2 p. proc.), gminy Dragacz (-18,7 p. proc.), gminy Bytoń (-17,7 p. proc.) oraz gminy Izbica Kujawska (-17,1 p. proc.). Średnia zmian analizowanego wskaźnika dla województwa w tym okresie wynosiła +5,4 p. proc. (Polska: 7,0 p. proc.).

W ostatnim, analizowanym 2016 roku, odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zwiększył się najbardziej w stosunku do roku 2015, w gminach: Wąpielsk (12,3 p. proc.), Kijewo Królewskie (12,1 p. proc.), Osielsko (9,0 p. proc.), gminie Świecie nad Osą (7,1 p. proc.) oraz w mieście Golub-Dobrzyń (5,6 p. proc.). W tym samym okresie zmniejszył się najbardziej w gminach: Bytoń (-26,4 p. proc.), Płużnica (-22,6 p. proc.), Warlubie (-21,0 p. proc.) oraz Łabiszyn i Izbica Kujawska (-19,4 p. proc.). Średnia zmiana dla województwa wyniosła -4,8 p. proc. (Polska: -3,1 p. proc.).

Tab. 3. Liczba dzieci w wieku 3 - 5 lat oraz odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (2013-2016)

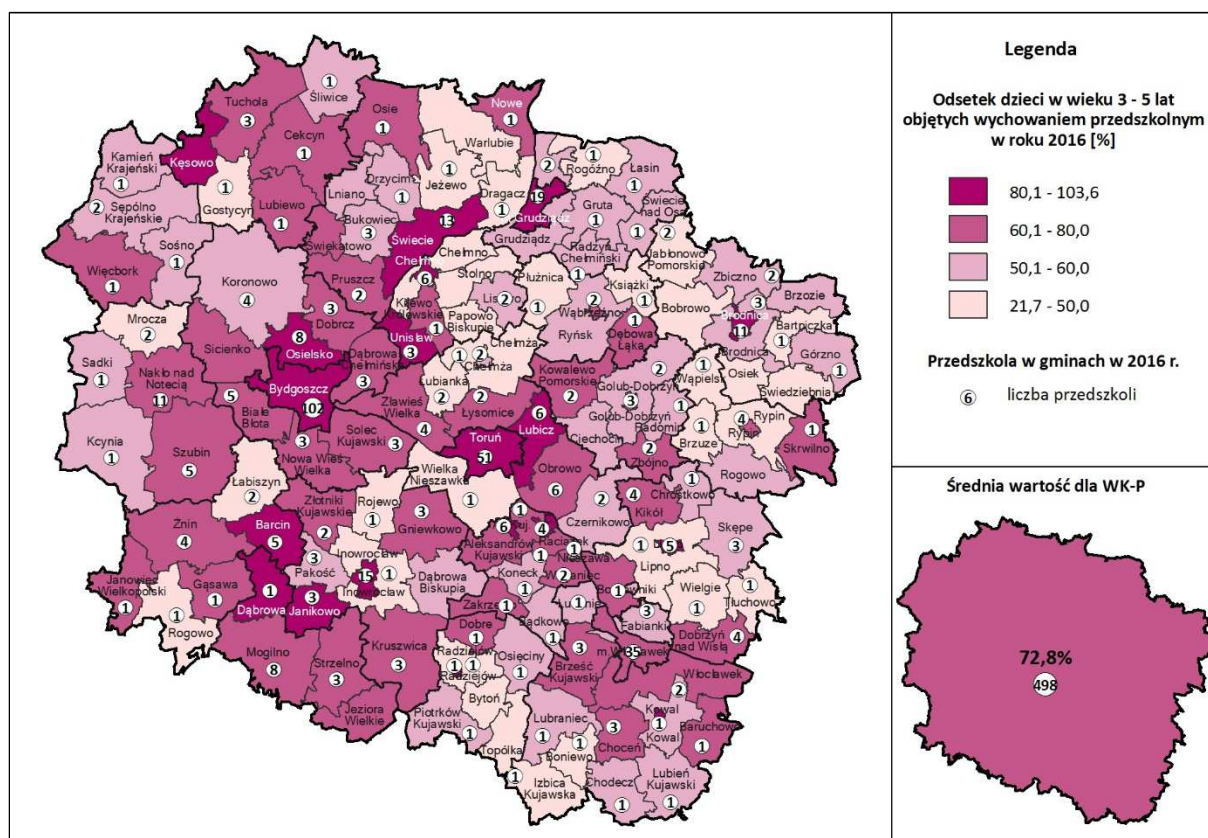
Lp.	Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym				zmiana 2013-2016	zmiana 2015-2016	odsetek dzieci objętych wych. przedszkolnym				zmiana 2013-2016	zmiana 2015-2016
		2013	2014	2015	2016			2013	2014	2015	2016		
		os.				%	%	[%]				p. proc.	p. proc.
	POLSKA	1 280 398	1 244 861	1 199 831	1 155 956	-9,7	-3,7	74,1	79,4	84,2	81,1	7,0	-3,1
	KUJAWSKO-POMORSKIE	70 549	67 528	64 119	61 464	-12,9	-4,1	67,4	72,4	77,6	72,8	5,4	-4,8
1	Radziejów (1)	168	146	141	138	-17,9	-2,1	79,2	94,5	102,1	103,6	24,5	1,5
2	Osielsko (2)	508	509	467	426	-16,1	-8,8	75,4	75,2	91,4	100,5	25,1	9,0
3	Lipno (1)	534	513	483	434	-18,7	-10,1	74,2	82,3	89,2	94,2	20,1	5,0
4	Toruń (1)	6 267	6 131	5 910	5 699	-9,1	-3,6	81,8	86,3	92,1	92,1	10,3	0,0
5	Bydgoszcz (1)	10 848	10 401	9 800	9 360	-13,7	-4,5	83,0	87,5	91,4	90,7	7,7	-0,7
6	Brodnica (1)	1 096	1 058	997	937	-14,5	-6,0	86,4	92,2	97,3	90,5	4,1	-6,8
7	Kowal (1)	90	77	95	97	7,8	2,1	103,3	101,3	96,8	89,7	-13,6	-7,2
8	Aleksandrów Kujawski (1)	410	372	347	336	-18,0	-3,2	85,4	96,5	98,3	88,7	3,3	-9,6
9	Dąbrowa (2)	181	163	173	155	-14,4	-10,4	91,2	94,5	96,5	88,4	-2,8	-8,1
10	Chełmno (1)	643	598	575	545	-15,2	-5,2	81,8	84,9	93,0	87,7	5,9	-5,3
11	Ciechocinek (1)	304	306	292	250	-17,8	-14,4	62,5	73,5	83,6	87,6	25,1	4,0
12	Barcin (3)	486	496	450	417	-14,2	-7,3	75,1	78,4	82,0	87,5	12,4	5,5
13	Świecie (3)	1 188	1 110	1 054	1 002	-15,7	-4,9	76,6	88,5	93,6	87,5	10,9	-6,1
14	Unisław (2)	279	273	256	249	-10,8	-2,7	88,2	83,2	86,7	87,1	-1,0	0,4
15	Inowrocław (1)	2 150	2 114	1 967	1 898	-11,7	-3,5	83,1	85,6	90,1	85,1	2,0	-5,0
16	Janikowo (3)	426	414	388	356	-16,4	-8,2	69,2	73,9	84,5	82,9	13,6	-1,7
17	Lubicz (2)	699	588	560	635	-9,2	13,4	87,4	94,7	99,8	82,0	-5,4	-17,8
18	Grudziądz (1)	3 321	3 086	2 830	2 668	-19,7	-5,7	70,9	75,7	86,7	81,3	10,4	-5,5
19	Kęsowo (2)	183	169	159	159	-13,1	0,0	77,0	76,9	83,0	81,1	4,1	-1,9
20	Brześć Kujawski (3)	363	339	342	293	-19,3	-14,3	63,1	71,4	79,8	79,5	16,4	-0,3
21	Kijewo Królewskie (2)	189	147	153	131	-30,7	-14,4	47,6	50,3	67,3	79,4	31,8	12,1
22	Dobrzyń nad Wisłą (3)	263	264	239	228	-13,3	-4,6	68,1	80,3	84,1	78,5	10,4	-5,6
23	Chocień (2)	259	250	256	230	-11,2	-10,2	69,9	71,6	79,7	78,3	8,4	-1,4
24	Szubin (3)	915	889	860	822	-10,2	-4,4	75,4	76,5	78,6	77,9	2,4	-0,7
25	Zakrzewo (2)	130	121	97	98	-24,6	1,0	62,3	81,8	90,7	76,5	14,2	-14,2
26	Nakło nad Notecią (3)	1 195	1 133	1 058	1 031	-13,7	-2,6	70,8	75,6	78,1	76,2	5,4	-1,8

Lp.	Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym				zmiana 2013-2016	zmiana 2015-2016	odsetek dzieci objętych wych. przedszkolnym				zmiana 2013-2016	zmiana 2015-2016
		2013	2014	2015	2016			2013	2014	2015	2016		
		os.				%	%	[%]				p. proc.	p. proc.
27	Rypin (1)	654	598	551	543	-17,0	-1,5	74,0	79,4	84,9	76,1	2,1	-8,9
28	Osie (2)	212	207	190	158	-25,5	-16,8	74,1	72,0	74,7	75,9	1,9	1,2
29	Włocławek (1)	3 369	3 273	3 106	2 992	-11,2	-3,7	69,6	76,9	82,3	75,7	6,2	-6,6
30	Kruszwica (3)	647	595	575	516	-20,2	-10,3	68,2	75,5	77,7	75,0	6,8	-2,7
31	Strzelno (3)	376	336	326	316	-16,0	-3,1	71,5	82,1	82,2	74,7	3,1	-7,5
32	Golub-Dobrzyń (1)	481	482	484	473	-1,7	-2,3	71,1	72,2	69,0	74,6	3,5	5,6
33	Mogilno (3)	827	787	760	713	-13,8	-6,2	65,4	76,4	81,7	72,9	7,5	-8,8
34	Janowiec Wielkopolski (3)	361	328	300	278	-23,0	-7,3	68,1	80,2	77,0	72,7	4,5	-4,3
35	Dąbrowa Chełmińska (2)	291	276	260	248	-14,8	-4,6	64,3	74,3	68,5	72,6	8,3	4,1
36	Bobrowniki (2)	108	115	115	111	2,8	-3,5	57,4	60,0	71,3	72,1	14,7	0,8
37	Złotniki Kujawskie (2)	298	296	288	279	-6,4	-3,1	64,1	73,3	76,7	71,7	7,6	-5,1
38	Gniewkowo (3)	523	464	436	424	-18,9	-2,8	72,3	77,8	78,0	71,2	-1,0	-6,8
39	Pruszcz (2)	367	347	331	311	-15,3	-6,0	62,1	66,6	71,3	71,1	8,9	-0,2
40	Białe Błota (2)	820	764	731	696	-15,1	-4,8	61,7	68,2	78,4	70,8	9,1	-7,6
41	Nowa Wieś Wielka (2)	335	311	320	318	-5,1	-0,6	65,4	73,3	80,6	70,1	4,8	-10,5
42	Solec Kujawski (3)	602	578	543	480	-20,3	-11,6	65,0	68,7	77,0	69,6	4,6	-7,4
43	Włocławek (2)	244	241	225	209	-14,3	-7,1	71,3	68,5	71,1	69,4	-1,9	-1,7
44	Wąbrzeźno (1)	475	427	395	377	-20,6	-4,6	62,3	68,9	73,4	69,0	6,6	-4,5
45	Jeziora Wielkie (2)	161	145	134	127	-21,1	-5,2	62,1	77,9	63,4	68,5	6,4	5,1
46	Baruchowo (2)	111	102	96	88	-20,7	-8,3	63,1	70,6	68,8	68,2	5,1	-0,6
47	Kikół (2)	283	279	245	242	-14,5	-1,2	61,1	63,8	72,2	68,2	7,1	-4,1
48	Zławieś Wielka (2)	572	486	492	445	-22,2	-9,6	46,2	60,5	70,9	67,0	20,8	-4,0
49	Dobre (2)	154	150	150	148	-3,9	-1,3	74,7	72,7	70,7	66,9	-7,8	-3,8
50	Sicienko (2)	387	372	335	310	-19,9	-7,5	62,8	64,5	68,1	66,8	4,0	-1,3
51	Lubiewo (2)	234	219	220	197	-15,8	-10,5	53,8	59,8	65,9	66,0	12,1	0,1
52	Obrowo (2)	665	666	640	625	-6,0	-2,3	65,9	68,5	73,8	65,8	-0,1	-8,0
53	Gąsawa (2)	192	187	183	165	-14,1	-9,8	58,3	59,9	65,6	64,8	6,5	-0,7
54	Nowe (3)	376	342	308	287	-23,7	-6,8	55,6	64,3	74,7	64,8	9,2	-9,9
55	Tuchola (3)	713	691	652	638	-10,5	-2,1	67,0	72,8	80,4	64,4	-2,6	-15,9
56	Waganiec (2)	159	163	156	140	-11,9	-10,3	61,0	68,7	64,1	64,3	3,3	0,2
57	Skrwilno (2)	201	201	193	187	-7,0	-3,1	32,8	58,7	68,4	64,2	31,3	-4,2
58	Kowalewo Pomorskie (3)	436	411	359	331	-24,1	-7,8	48,4	56,0	67,1	64,0	15,7	-3,1
59	Żnin (3)	820	781	761	768	-6,3	0,9	67,3	72,5	74,5	63,8	-3,5	-10,7
60	Dębowa Łąka (2)	112	99	105	96	-14,3	-8,6	30,4	38,4	68,6	63,5	33,2	-5,0
61	Więcbork (3)	503	490	453	420	-16,5	-7,3	60,4	65,7	73,3	62,6	2,2	-10,7
62	Cekcyn (2)	260	243	243	256	-1,5	5,3	50,4	70,8	63,4	61,7	11,3	-1,7
63	Dobrcz (2)	440	404	376	379	-13,9	0,8	64,5	64,1	70,2	61,5	-3,1	-8,7
64	Łysomice (2)	388	352	333	330	-14,9	-0,9	59,0	59,7	70,0	61,2	2,2	-8,8
65	Raciążek (2)	82	92	77	82	0,0	6,5	52,4	57,6	70,1	61,0	8,5	-9,2
66	Aleksandrów Kujawski (2)	396	381	352	365	-7,8	3,7	61,1	65,1	60,5	60,5	-0,6	0,0
67	Świekatowo (2)	115	109	104	116	0,9	11,5	53,9	65,1	62,5	60,3	6,4	-2,2
68	Zbójno (2)	161	158	158	161	0,0	1,9	57,8	75,3	76,6	60,2	2,5	-16,3
69	Koronowo (3)	894	850	791	761	-14,9	-3,8	53,4	58,5	67,8	59,9	6,6	-7,8
70	Sadki (2)	268	267	263	267	-0,4	1,5	48,1	55,4	63,9	59,6	11,4	-4,3
71	Łasin (3)	296	294	296	266	-10,1	-10,1	56,4	59,5	69,6	59,4	3,0	-10,2
72	Pakość (3)	327	330	324	297	-9,2	-8,3	63,3	60,6	63,9	59,3	-4,0	-4,6
73	Bądkowo (2)	157	141	129	120	-23,6	-7,0	47,1	54,6	65,1	59,2	12,0	-5,9
74	Lisewo (2)	211	204	196	190	-10,0	-3,1	65,4	54,9	59,7	58,9	-6,5	-0,7
75	Kowal (2)	115	118	107	97	-15,7	-9,3	44,3	53,4	59,8	58,8	14,4	-1,1
76	Ryńsk (2)	318	292	296	297	-6,6	0,3	31,4	27,4	56,1	58,6	27,1	2,5
77	Nieszawa (1)	72	65	58	53	-26,4	-8,6	73,6	81,5	70,7	58,5	-15,1	-12,2
78	Ciechocin (2)	134	130	120	125	-6,7	4,2	58,2	61,5	65,8	58,4	0,2	-7,4
79	Lniano (2)	163	150	149	159	-2,5	6,7	54,6	63,3	67,1	57,9	3,3	-9,3
80	Sępólno Krajeńskie (3)	630	589	535	523	-17,0	-2,2	54,4	60,3	64,9	57,4	2,9	-7,5
81	Świecie nad Osą (2)	163	157	154	140	-14,1	-9,1	39,9	47,1	50,0	57,1	17,3	7,1
82	Koneck (2)	96	99	91	86	-10,4	-5,5	49,0	56,6	61,5	57,0	8,0	-4,6
83	Osięciny (2)	252	247	243	240	-4,8	-1,2	58,3	65,6	64,2	56,7	-1,7	-7,5
84	Zbiczno (2)	179	188	171	168	-6,1	-1,8	42,5	50,5	52,0	56,5	14,1	4,5
85	Lubień Kujawski (3)	239	243	204	191	-20,1	-6,4	47,3	53,9	55,9	56,5	9,3	0,7
86	Golub-Dobrzyń (2)	273	273	286	280	2,6	-2,1	58,6	60,8	58,4	56,4	-2,2	-2,0
87	Dąbrowa Biskupia (2)	180	185	157	172	-4,4	9,6	56,7	63,8	73,9	56,4	-0,3	-17,5
88	Radzyń Chełmiński (3)	187	188	178	158	-15,5	-11,2	48,7	58,5	66,3	56,3	7,7	-10,0
89	Górzno (3)	149	127	138	135	-9,4	-2,2	65,1	85,8	71,7	56,3	-8,8	-15,4
90	Radomin (2)	118	114	116	125	5,9	7,8	68,6	59,6	74,1	56,0	-12,6	-18,1

Lp.	Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym				zmiana 2013-2016	zmiana 2015-2016	odsetek dzieci objętych wych. przedszkolnym				zmiana 2013-2016	zmiana 2015-2016
		2013	2014	2015	2016			2013	2014	2015	2016		
		os.				%	%	[%]				p. proc.	p. proc.
91	Kamień Krajeński (3)	279	225	222	220	-21,1	-0,9	54,8	66,2	58,6	55,5	0,6	-3,1
92	Drzycim (2)	187	197	171	163	-12,8	-4,7	58,8	50,3	59,6	55,2	-3,6	-4,4
93	Lubraniec (3)	305	296	271	261	-14,4	-3,7	55,7	59,5	56,1	55,2	-0,6	-0,9
94	Skępe (3)	284	281	258	252	-11,3	-2,3	47,9	52,3	56,2	55,2	7,3	-1,0
95	Śliwice (2)	207	205	197	173	-16,4	-12,2	59,9	59,5	67,0	54,9	-5,0	-12,1
96	Lubanie (2)	137	132	131	128	-6,6	-2,3	51,8	50,8	58,0	54,7	2,9	-3,3
97	Piotrków Kujawski (3)	319	277	269	258	-19,1	-4,1	52,4	59,2	61,0	54,7	2,3	-6,3
98	Chodecz (3)	165	167	166	169	2,4	1,8	58,8	62,3	61,4	54,4	-4,4	-7,0
99	Czernikowo (2)	378	347	339	302	-20,1	-10,9	53,4	62,0	73,5	54,3	0,9	-19,1
100	Chrostkowo (2)	111	104	94	83	-25,2	-11,7	47,7	68,3	72,3	54,2	6,5	-18,1
101	Kcynia (3)	473	459	456	446	-5,7	-2,2	48,6	52,5	61,6	54,0	5,4	-7,6
102	Fabianki (2)	291	305	321	297	2,1	-7,5	50,2	55,4	57,0	53,9	3,7	-3,1
103	Bukowiec (2)	221	214	184	175	-20,8	-4,9	44,8	52,3	58,2	53,7	8,9	-4,4
104	Sośno (2)	196	189	184	186	-5,1	1,1	50,5	53,4	62,5	52,2	1,6	-10,3
105	Brodnica (2)	319	301	268	254	-20,4	-5,2	27,0	32,2	50,4	52,0	25,0	1,6
106	Grudziądz (2)	424	395	443	422	-0,5	-4,7	39,2	38,7	50,6	51,2	12,0	0,6
107	Brzozie (2)	150	153	145	141	-6,0	-2,8	26,0	42,5	51,0	51,1	25,1	0,0
108	Rogowo żn. (2)	251	236	215	220	-12,4	2,3	69,9	57,3	68,5	50,6	-19,2	-17,9
109	Chełmża (1)	519	498	451	413	-20,4	-8,4	51,8	58,6	65,9	50,6	-1,2	-15,2
110	Gruża (2)	244	238	222	225	-7,8	1,4	52,5	54,6	61,3	50,2	-2,2	-11,0
111	Rogowo (2)	146	150	162	158	8,2	-2,5	53,4	57,6	66,5	50,0	-3,4	-16,5
112	Mrocza (3)	370	361	355	329	-11,1	-7,3	45,9	58,4	60,3	48,9	3,0	-11,3
113	Bartniczka (2)	196	184	190	168	-14,3	-11,6	52,6	52,7	58,4	48,8	-3,7	-9,6
114	Radziejów (2)	135	153	141	121	-10,4	-14,2	33,3	38,6	45,4	48,8	15,4	3,4
115	Chełmża (2)	333	339	315	322	-3,3	2,2	57,4	58,4	58,4	48,4	-8,9	-10,0
116	Topólka (2)	154	144	140	141	-8,4	0,7	46,1	47,9	56,4	48,2	2,1	-8,2
117	Łabiszyn (3)	386	364	312	307	-20,5	-1,6	52,1	52,7	67,0	47,6	-4,5	-19,4
118	Wielgie (2)	266	252	233	212	-20,3	-9,0	59,4	50,0	52,8	46,7	-12,7	-6,1
119	Płużnica (2)	177	182	172	176	-0,6	2,3	44,6	59,9	69,2	46,6	2,0	-22,6
120	Inowrocław (2)	321	338	286	344	7,2	20,3	55,5	54,1	59,1	46,5	-8,9	-12,6
121	Łubianka (2)	289	254	253	226	-21,8	-10,7	52,6	56,3	62,1	46,5	-6,1	-15,6
122	Gostycyn (2)	215	191	192	170	-20,9	-11,5	47,0	53,4	56,3	45,9	-1,1	-10,4
123	Jabłonowo Pomorskie (3)	298	340	317	301	1,0	-5,0	45,3	48,5	46,4	45,8	0,5	-0,5
124	Świedziebnia (2)	177	186	177	164	-7,3	-7,3	45,2	51,1	46,3	45,7	0,5	-0,6
125	Tłuchowo (2)	174	172	165	150	-13,8	-9,1	48,9	50,6	56,4	45,3	-3,5	-11,0
126	Wielka Nieszawka (2)	217	199	179	170	-21,7	-5,0	50,2	47,7	59,2	44,1	-6,1	-15,1
127	Jeżewo (2)	325	285	280	267	-17,8	-4,6	36,3	41,4	40,0	41,6	5,3	1,6
128	Książki (2)	157	139	120	118	-24,8	-1,7	44,6	48,9	47,5	41,5	-3,1	-6,0
129	Brzuze (2)	200	217	214	197	-1,5	-7,9	36,5	33,2	49,1	41,1	4,6	-7,9
130	Rypin (2)	258	245	253	239	-7,4	-5,5	45,0	49,0	45,8	40,2	-4,8	-5,7
131	Bobrowo (2)	243	251	230	234	-3,7	1,7	42,8	46,6	55,2	39,7	-3,1	-15,5
132	Wąpielsk (2)	143	128	132	134	-6,3	1,5	34,3	38,3	27,3	39,6	5,3	12,3
133	Rojewo (2)	205	159	133	118	-42,4	-11,3	32,2	43,4	57,1	38,1	5,9	-19,0
134	Dragacz (2)	242	236	240	256	5,8	6,7	55,8	51,7	55,4	37,1	-18,7	-18,3
135	Warlubie (2)	240	212	220	215	-10,4	-2,3	47,9	44,8	57,7	36,7	-11,2	-21,0
136	Chełmno (2)	240	246	219	222	-7,5	1,4	40,8	42,7	45,2	36,5	-4,3	-8,7
137	Papowo Biskupie (2)	154	153	145	136	-11,7	-6,2	24,7	45,8	53,8	34,6	9,9	-19,2
138	Stolno (2)	201	192	187	165	-17,9	-11,8	34,3	49,5	50,8	33,9	-0,4	-16,9
139	Osiek (2)	139	130	128	131	-5,8	2,3	49,6	39,2	47,7	33,6	-16,1	-14,1
140	Boniewo (2)	116	105	104	108	-6,9	3,8	54,3	52,4	48,1	31,5	-22,8	-16,6
141	Lipno (2)	401	404	410	392	-2,2	-4,4	44,9	44,6	44,6	30,9	-14,0	-13,8
142	Izbica Kujawska (3)	257	259	253	260	1,2	2,8	45,9	47,1	48,2	28,8	-17,1	-19,4
143	Rogóźno (2)	183	177	164	144	-21,3	-12,2	28,4	28,2	37,2	25,0	-3,4	-12,2
144	Bytów (2)	104	96	79	92	-11,5	16,5	39,4	38,5	48,1	21,7	-17,7	-26,4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Ryc. 6. Odsetek dzieci w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2016 r. (%) oraz liczba przedszkoli w gminach w 2016 r.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

1.3. Liczba przedszkoli i miejsc w przedszkolach

W 2016 roku, podobnie jak w 2015 roku, w 123 gminach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (zaprzestało funkcjonowanie przedszkole w gminie Brzozie, rozpoczęło w gminie Wąpielski) funkcjonowało 498 przedszkoli (w 2015 r. 474) - wzrost o 24 placówki publiczne i niepubliczne (bez zespołów wychowania przedszkolnego i oddziałów przedszkolnych). Stanowi to 4,2% wszystkich przedszkoli w kraju. Łącznie z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach podstawowych, zespołami wychowania przedszkolnego oraz punktami przedszkolnymi, które funkcjonują w 21 gminach. We wszystkich 144 gminach funkcjonowały placówki wychowania przedszkolnego. W 2015 r. było ich 1 040, w 2016 r. ich liczba wzrosła o kolejne 19 placówek osiągając liczbę 1 059, co stanowi 4,9% udziału krajowego.

W przedszkolach w 2016 r. znajdowało się 54 118 miejsc, wg. stanu na 30 września (w 2015 r. 50 464 miejsc), co oznacza wzrost w ciągu roku o 3 654 miejsca (7,2%). W analogicznym okresie w kraju zanotowano wzrost o 7,3%. W ciągu roku przebywało w tych jednostkach łącznie 47 803 dzieci (w 2015 r.: 41 595 dzieci) - wzrost o 6 208 dzieci (14,9%). W tym samym okresie, w kraju, liczba dzieci przebywających w przedszkolach wzrosła o 13,0%.

Wśród 123 jednostek w 2016 r. w większości znajdują się takie (92 gminy), w których liczba miejsc jest większa niż liczba dzieci, które w ciągu roku przebywają w przedszkolach (w gminie Lisewo – 20 dzieci /100 miejsc, w gminie Gruta – 26 dzieci/100 miejsc, w gminie Osielsko 33 dzieci/100 miejsc, przy średniej dla województwa na poziomie 88 dzieci/100 miejsc (86 dzieci/100 miejsc w 2015 r.). Taka sytuacja sugeruje na stopniowe zaspokajanie popytu na tego rodzaju usługi. Znajdują się jednak w województwie takie gminy (15 jednostek), w których występuje wysoki deficyt miejsc w tego typu placówkach (w gminie

Sadki – 151 dzieci/100 miejsc, Tłuchowo – 149 dzieci/100 miejsc, Łasin – 114 dzieci/100 miejsc). W pozostałych 16 gminach, na terenie których funkcjonują przedszkola popyt na tego rodzaju usługi jest zrównoważony. Dane, będące elementem analizy potencjału wychowania przedszkolnego w województwie, sugerują że zbliżamy się do sytuacji, w której wszystkie dzieci w wieku przedszkolnym, których rodzice wyrażą potrzebę do objęcia dziecka edukacją przedszkolną, taką usługę otrzymają. Reforma edukacji, jaka miała miejsce w roku szkolnym 2016/2017, cofająca sześciolatki ze szkół podstawowych do przedszkoli, sprawiła że popyt na usługi wychowania przedszkolnego zwiększył się. Pozostawienie większości dzieci sześciolatków w przedszkolach spowodowało, że w wielu gminach zabrakło w placówkach miejsc dla dzieci najmłodszych, szczególnie trzylatków. Oznaczało to obniżenie wskaźnika dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym zarówno w skali województwa, jak i kraju. Zagadnieniem szerszym, pozostaje nadal kwestia zwiększenia zainteresowania, wyrażonego przez rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, do objęcia dziecka tą istotną w jego rozwoju kategorią edukacji.

Tab. 4. Placówki wychowania przedszkolego w gminach województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 i 2016 (przedszkola ze specjalnymi, zespoły wychowania przedszkolnego i oddziały przedszkolnych w szkołach podstawowych)

Lp.		placówki wychowania przedszkolnego*				miejsca w przedszkolach		dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego			
		ogółem		: w tym przedszkola		2015	2016	ogółem		: w tym w przedszkolach	
		2015	2016	2015	2016			2015	2016	2015	2016
		[ob.]				[msc.]		[osoba]			
	POLSKA	21 115	21 675	11 331	11 762	1 068 975	1 147 152	1 140 602	1 299 138	906622	1024668
	KUJAWSKO-POMORSKIE	1 040	1 059	474	498	50 464	54 118	55 813	63 319	41595	47803
1	Aleksandrów Kujawski (1)	6	8	4	6	380	405	400	445	342	375
2	Aleksandrów Kujawski (2)	7	1	1	1	245	335	248	285	187	285
3	Barcin (3)	6	6	5	5	475	490	419	500	407	468
4	Bartniczka (2)	4	4	1	1	90	80	128	125	63	73
5	Baruchowo (2)	2	2	1	1	48	48	77	88	47	38
6	Bądkowo (2)	2	2	1	1	25	25	118	119	25	22
7	Białe Błota (2)	8	10	5	5	638	625	620	679	504	490
8	Bobrowniki (2)	3	3	1	1	50	65	86	85	25	25
9	Bobrowo (2)	5	5	0	0	0	0	147	149	0	0
10	Boniewo (2)	2	2	1	1	50	50	67	55	50	34
11	Brodnica (1)	11	11	10	11	1 262	1 357	1 070	1 266	1060	1266
12	Brodnica (2)	6	7	2	3	45	88	152	182	35	57
13	Brześć Kujawski (3)	7	7	3	3	244	260	303	329	220	236
14	Brzozie (2)	4	3	1	0	19	0	80	96	11	0
15	Brzuzo (2)	4	4	1	1	50	50	124	124	50	48
16	Bukowiec (2)	3	4	2	3	125	140	125	146	108	127
17	Bydgoszcz (1)	133	139	96	102	11 596	12 252	9 873	11 305	9119	10519
18	Bytoń (2)	1	1	0	0	0	0	47	41	0	0
19	Cekcyn (2)	3	3	1	1	125	125	189	200	121	126
20	Chełmno (1)	7	7	6	6	617	622	607	685	546	620
21	Chełmno (2)	3	3	0	0	0	0	109	117	0	0
22	Chełmża (1)	4	5	2	2	292	295	312	351	271	278
23	Chełmża (2)	7	10	1	1	101	106	210	235	32	43
24	Choceń (2)	5	5	3	3	231	220	241	252	203	193
25	Chodecz (3)	3	1	1	1	125	145	125	137	107	137
26	Chrostkowo (2)	4	4	1	1	25	25	88	87	25	19
27	Ciechocin (2)	2	2	0	0	0	0	85	100	0	0
28	Ciechocinek (1)	4	4	4	4	296	271	266	307	266	307
29	Czernikowo (2)	7	7	2	2	131	131	290	286	132	139
30	Dąbrowa (2)	4	4	1	1	100	100	175	198	69	82
31	Dąbrowa Biskupia (2)	4	4	0	0	0	0	130	140	0	0
32	Dąbrowa Chełmińska (2)	3	3	3	3	190	250	195	248	195	248
33	Dębowa Łąka (2)	4	4	1	1	45	49	79	79	35	49
34	Dobrcz (2)	13	14	2	3	270	312	291	318	81	104
35	Dobre (2)	3	2	1	1	100	142	113	145	84	131
36	Dobrzyń nad Wisłą (3)	7	8	4	4	181	213	234	267	177	190
37	Dragacz (2)	4	3	1	1	75	75	149	164	75	78
38	Drzycim (2)	2	2	1	1	100	125	117	134	94	104
39	Fabianki (2)	8	8	3	3	136	151	209	225	114	131
40	Gąsawa (2)	3	3	1	1	100	125	136	155	90	111
41	Gniewkowo (3)	7	7	3	3	306	326	388	435	277	317

Lp.		placówki wychowania przedszkolnego*				miejsca w przedszkolach		dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego			
		ogółem		: w tym przedszkola				ogółem		: w tym w przedszkolach	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
		[ob.]				[msc.]		[osoba]			
		POLSKA		21 115	21 675	11 331	11 762	1 068 975	1 147 152	1 140 602	1 299 138
	KUJAWSKO-POMORSKIE	1 040	1 059	474	498	50 464	54 118	55 813	63 319	41595	47803
42	Golub-Dobrzyń (1)	5	7	2	3	255	384	361	484	225	335
43	Golub-Dobrzyń (2)	10	9	2	2	167	195	194	214	102	130
44	Gostycyn (2)	4	4	1	1	84	84	118	137	82	85
45	Górzno (3)	3	3	1	1	85	80	116	128	73	77
46	Grudziądz (1)	20	21	18	19	3 226	3 506	2 754	3 122	2740	3110
47	Grudziądz (2)	10	10	2	2	100	100	243	296	79	100
48	Gruta (2)	7	7	1	1	75	75	150	169	72	81
49	Inowrocław (1)	18	20	15	15	2 327	2 302	1 982	2 276	1878	2138
50	Inowrocław (2)	1	1	1	1	220	245	193	218	193	218
51	Izbica Kujawska (3)	3	3	1	1	65	67	169	156	66	67
52	Jabłonowo Pomorskie (3)	3	4	1	2	175	193	181	213	154	166
53	Janikowo (3)	6	7	2	3	277	314	370	429	230	228
54	Janowiec Wielkopolski (3)	5	5	1	1	157	206	244	304	157	205
55	Jezióra Wielkie (2)	3	3	0	0	0	0	96	122	0	0
56	Jeżewo (2)	4	4	1	1	25	25	147	152	25	25
57	Kamień Krajeński (3)	4	5	1	1	120	120	143	175	97	94
58	Kcynia (3)	9	9	1	1	125	125	304	364	121	121
59	Kęsowo (2)	6	6	0	0	95	95	154	178	0	0
60	Kijewo Królewskie (2)	4	4	1	1	45	50	114	141	34	43
61	Kikół (2)	10	9	3	4	200	262	203	229	104	135
62	Koneck (2)	4	4	1	1	82	74	63	57	29	19
63	Koronowo (3)	9	10	4	4	560	520	578	637	465	471
64	Kowal (1)	1	1	1	1	107	123	107	123	107	123
65	Kowal (2)	4	4	2	2	50	55	75	74	45	46
66	Kowalewo Pomorskie (3)	7	7	2	2	144	169	280	302	144	169
67	Kruszwica (3)	11	11	2	3	263	263	486	533	240	252
68	Książki (2)	1	1	1	1	100	100	61	73	61	73
69	Lipno (1)	12	10	6	5	480	518	535	565	358	445
70	Lipno (2)	9	9	1	1	81	106	226	209	36	55
71	Lisewo (2)	3	3	2	2	126	126	126	161	107	144
72	Lniano (2)	3	3	0	0	0	0	106	129	0	0
73	Lubanie (2)	3	3	1	1	100	75	94	94	80	83
74	Lubicz (2)	15	15	6	6	561	582	621	696	422	480
75	Lubień Kujawski (3)	4	4	1	1	150	125	175	170	122	115
76	Lubiewo (2)	3	3	1	1	125	143	159	186	114	133
77	Lubraniec (3)	4	4	1	1	150	175	195	220	137	160
78	Łabiszyn (3)	4	4	2	2	221	225	250	250	219	217
79	Łasin (3)	4	4	1	1	175	200	233	255	173	200
80	Łubianka (2)	8	7	2	2	100	105	173	168	62	74
81	Łysomice (2)	6	6	2	2	180	200	267	302	172	195
82	Mogilno (3)	11	8	8	8	633	702	685	770	618	770
83	Mrocza (3)	5	5	2	2	155	155	226	253	133	142
84	Nakło nad Notecią (3)	17	17	11	11	896	941	898	1 118	695	879
85	Nieszawa (1)	2	2	1	1	40	50	44	42	22	33
86	Nowa Wieś Wielka (2)	3	3	3	3	304	327	285	321	285	321
87	Nowe (3)	3	3	1	1	142	142	249	286	179	215
88	Obrowo (2)	11	11	6	6	459	485	513	574	371	422
89	Osie (2)	5	4	1	1	93	93	148	178	67	69
90	Osiek (2)	3	3	0	0	23	24	70	78	0	0
91	Osielsko (2)	10	11	7	8	571	651	476	602	360	467
92	Osięciny (2)	4	4	1	1	130	170	167	202	110	130
93	Pakość (3)	4	4	3	3	227	237	238	262	190	229
94	Papowo Biskupie (2)	2	2	0	0	0	0	80	76	0	0
95	Piotrków Kujawski (3)	4	4	1	1	136	136	183	229	128	137
96	Płużnica (2)	5	4	2	1	95	70	130	125	48	33
97	Pruszcz (2)	6	6	2	2	197	194	244	288	185	196
98	Raciążek (2)	1	1	1	1	66	75	61	72	61	72
99	Radomin (2)	6	6	1	1	91	85	91	104	14	17
100	Radziejów (1)	2	1	1	1	93	190	164	190	93	190
101	Radziejów (2)	3	3	1	1	40	60	72	88	36	58
102	Radzyń Chełmiński (3)	1	1	1	1	150	150	138	140	138	140
103	Rogowo (2)	8	8	0	0	82	100	129	118	0	0
104	Rogowo ż. (2)	4	4	1	1	107	124	157	180	82	99
105	Rogóźno (2)	3	3	1	1	50	50	70	74	39	44
106	Rojewo (2)	3	3	2	1	64	25	86	78	64	25
107	Ryńsk (2)	9	9	0	0	125	250	196	229	0	0
108	Rypin (1)	5	5	4	4	510	628	558	621	554	618
109	Rypin (2)	6	6	0	0	8	22	140	158	0	0
110	Sadki (2)	4	4	1	1	130	130	178	225	115	122

Lp.		placówki wychowania przedszkolnego*				miejsca w przedszkolach		dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego			
		ogółem		: w tym przedszkola				ogółem		: w tym w przedszkolach	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
		[ob.]				[msc.]		[osoba]			
	POLSKA	21 115	21 675	11 331	11 762	1 068 975	1 147 152	1 140 602	1 299 138	906622	1024668
	KUJAWSKO-POMORSKIE	1 040	1 059	474	498	50 464	54 118	55 813	63 319	41595	47803
111	Sępólno Krajeńskie (3)	9	9	2	2	252	250	365	441	241	250
112	Sicienko (2)	6	6	0	0	0	0	261	282	0	0
113	Skepe (3)	7	7	2	3	129	130	197	208	100	108
114	Skrwilno (2)	3	3	1	1	82	105	153	177	84	105
115	Solec Kujawski (3)	4	5	3	3	390	395	448	477	393	408
116	Sośno (2)	3	3	1	1	75	75	119	138	69	76
117	Stołno (2)	3	3	0	0	0	0	102	98	0	0
118	Strzelno (3)	7	7	3	3	235	268	300	362	212	260
119	Szubin (3)	14	17	5	5	726	736	731	913	496	550
120	Śliwice (2)	3	3	1	1	90	90	155	158	123	134
121	Świecie (3)	18	19	13	13	1 099	1 149	1 131	1 232	1050	1120
122	Świecie nad Osą (2)	4	4	1	1	25	25	93	111	14	24
123	Świdziebna (2)	4	4	0	0	0	0	100	125	0	0
124	Świątkowo (2)	1	1	0	0	0	0	73	99	0	0
125	Tłuchowo (2)	2	2	1	1	100	100	102	113	86	100
126	Topółka (2)	3	3	0	0	50	50	91	104	0	0
127	Toruń (1)	87	90	48	51	5 571	6 148	5 977	7 093	4705	5565
128	Tuchoła (3)	10	10	3	3	367	382	577	597	342	342
129	Unistaw (2)	5	6	2	3	228	260	249	303	205	249
130	Waganiec (2)	3	3	2	2	108	108	130	126	100	99
131	Warlubie (2)	3	3	0	0	0	0	139	139	0	0
132	Wąbrzeźno (1)	4	4	2	2	250	280	328	355	231	265
133	Wąpielsk (2)	4	5	0	1	0	22	43	73	0	22
134	Wielgie (2)	6	6	1	1	122	136	142	163	72	92
135	Wielka Nieszawka (2)	3	3	1	1	75	75	118	113	62	75
136	Więcbork (3)	5	6	1	1	295	295	347	390	264	289
137	Włocławek (1)	49	51	33	35	2 851	2 973	3 015	3 258	2407	2767
138	Włocławek (2)	6	6	0	0	45	45	189	206	0	0
139	Zakrzewo (2)	3	3	1	1	50	75	100	113	50	62
140	Zbiczno (2)	2	2	2	2	125	150	100	134	100	134
141	Zbójno (2)	4	4	2	2	98	98	134	127	87	72
142	Zławieś Wielka (2)	12	13	3	4	299	332	401	434	183	254
143	Złotniki Kujawskie (2)	6	6	2	2	175	175	240	291	155	165
144	Żnin (3)	12	11	4	4	469	535	619	690	405	506

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

*Liczba placówek (oddziałów) i miejsc wykazana jest według stanu na 30 września 2016 r.

**Dane dotyczące wykorzystania dotyczą dzieci przebywających w placówkach w roku sprawozdawczym

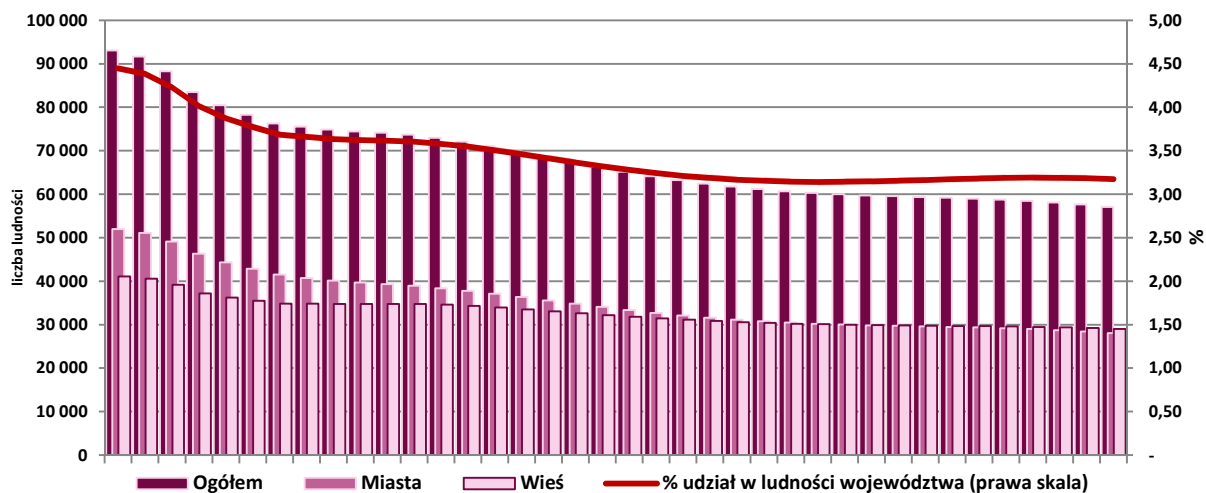
2. Prognoza zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat do 2025 i 2050 roku

Prognoza zmiany liczby dzieci w wieku 3-6 lat¹, przygotowana na podstawie rzeczywistych danych za rok 2013 oraz prognozy w latach 2014-2025, jak i w latach 2014-2050 wskazuje na systematyczne zmniejszanie się liczebności tej grupy wiekowej. Zgodnie z prognozą w skali 12 lat (do roku 2025) średnia liczba dzieci w omawianej grupie wiekowej w poszczególnych powiatach województwa zmieni się o -21,55%, najbardziej w mieście Grudziądz (-32,72%), powiecie chełmińskim (-28,41%) oraz powiecie mogileńskim (-26,03%). Do roku 2050 liczba dzieci w tym wieku w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszy się z 93 037 osób w 2013 roku (4,45% ludności województwa) do 57 072 osób w roku 2050 (3,17% ludności województwa). Liczba dzieci w wieku 3 - 6 lat w 2025 roku stanowić będzie zgodnie z prognozą 78,5%, a w 2050 61,3% populacji dzieci z roku 2013.

Ryc. 8. Prognoza zmiany liczby ludności województwa kujawsko-pomorskiego w wieku 3-6 lat do roku 2050

¹ Zgodnie z opracowaniem „Prognoza liczby ludności na lata 2014-2050” przygotowanym przez Główny Urząd Statystyczny w 2014 roku, na podstawie której dokonano analizy, nie zawierają informacji dla funkcjonalnej grupy wiekowej w przedziale 3-5 lat)

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

3. Podsumowanie i wnioski

Na podstawie najnowszych (za 2016 r.) danych pochodzących z zasobów statystyki publicznej (Bank Danych Lokalnych, Głównego Urzędu Statystycznego) dotyczących wychowania przedszkolnego realizowanego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w grupie dzieci 3-5 lat, biorąc pod uwagę przede wszystkim nadal niski w skali kraju poziom dostępu do tych usług (15. Pozycja - 72,8%, przy średniej dla Polski na poziomie 81,1%), wyrażony odsetkiem dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, **pomimo korzystnych zmian zachodzących w tym zakresie, obszar całego województwa należy nadal uznać jako deficytowy i wymagający wsparcia środkami unijnymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.** Ze względu na większy potencjał ludnościowy, podmioty realizujące wychowanie przedszkolne skoncentrowane są w ośrodkach miejskich, gdzie 90,0% dzieci w roku 2016 uczestniczyło w edukacji przedszkolnej (przy średniej dla kraju wynoszącej 95,3%), natomiast na terenach wiejskich wskaźnik ten przybiera zdecydowanie niższe wartości, bo 51,4% przy średniej dla kraju na poziomie 61,6% (w 2016 roku).

Biorąc pod uwagę **wysokie zróżnicowanie wskaźnika dotyczącego odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym** w gminach województwa w roku 2016 (od 103,6% w gminie miejskiej Radziejów do 21,7% w gminie wiejskiej Bytów), celowe wydaje się wprowadzenie dodatkowych kryteriów, na podstawie których można będzie premiować projekty dot. infrastruktury przedszkolnej w ramach konkursów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Proponowane kryterium dotyczyć będzie wprowadzenia dodatkowej punktacji dla jednostek, w których odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wynosi:

- powyżej 72,8% - 0 punktów
- od 55,0% - do 72,8% - 3 punkty
- od 45,0% - 55,0% - 6 punktów
- poniżej 45,0% - 10 punktów

Ponadto dodatkowymi preferencjami należy objąć gminy wiejskie.

Jednym z elementów analizy poziomu wychowania przedszkolnego w województwie kujawsko-pomorskim jest liczba miejsc wychowania przedszkolnego oraz dzieci korzystających z edukacji przedszkolnej. Wzrasta systematycznie na terenie województwa zarówno liczba przedszkoli (publicznych i niepublicznych), jak i miejsc w tych jednostkach. W ciągu ostatniego roku objętego badaniem (2016), w stosunku do roku poprzedniego, liczba dzieci przebywających w tych jednostkach

wzrosła o 14,9% (prawie 6,2 tys. dzieci). W większości jednostek liczba miejsc jest większa niż liczba dzieci, które w ciągu roku przebywają w przedszkolach (co sugeruje zaspokojenie popytu na tego rodzaju usługi) oraz takie (mniejszość) w których występuje deficyt miejsc. Średnio na 100 miejsc w przedszkolach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego przypadało 88 dzieci w wieku przedszkolnym (w 2015 r. 82 dzieci - wzrost o sześć osób na 100 miejsc, przy wzroście dla kraju w analogicznym okresie o 4 osoby na 100 miejsc (z 85 do 89 dzieci na 100 miejsc)).

W perspektywie kolejnych lat, na skutek zmniejszenia się populacji w tej grupie wiekowej (zgodnie z prognozami GUS) oraz zwiększania się i poprawy jakości bazy infrastrukturalnej następować powinno stopniowe nasycenie popytu na tego rodzaju usługi. Utrzymywać się będzie różnica w odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym pomiędzy miastem a wsią. Na terenach wiejskich, ze względu chociażby na utrudnienia wynikające z zapewnienia odpowiedniego zaplecza transportowego (transportu publicznego), zmiany te będą następowały wolniej i zwiększenie odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym związane będzie z ogólną poprawą sytuacji społeczno-gospodarczej (głównie dotyczącej rynku pracy) w województwie kujawsko-pomorskim.

4. Wyniki ankiety dotyczącej stanu technicznego infrastruktury przedszkolnej oraz potrzeby funkcjonowania placówek realizujących opiekę nad dziećmi do lat 3

w jednostkach samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego w 2017 roku

Cel analizy

Celem przeprowadzonej analizy było uzupełnienie danych ogólnodostępnych (głównie występujących w zasobach Urzędu Statystycznego) z zakresu wychowania przedszkolnego oraz opieki żłobkowej w województwie kujawsko-pomorskim, o informacje pochodzące z badania ankietowego.

Przeprowadzona, wśród jednostek samorządu terytorialnego (jst), ankieta pozwoliła na określenie obiektywnych przesłanek do realizacji inwestycji w istniejącą infrastrukturę, w której prowadzone jest wychowanie przedszkolne, a niezwiązanych z tworzeniem nowych miejsc w tego typu placówkach. Podjęto tutaj działania zmierzające do oceny stanu infrastruktury przedszkolnej (publicznej), na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, a w efekcie ustalenia skali potrzeb i zainteresowania tego typu interwencją. Zidentyfikowano obiekty, znajdujące się na terenie gmin (zarządzane przez samorząd terytorialny), w których realizowane jest wychowanie przedszkolne, a których aktualny stan techniczny (potwierdzony decyzją administracyjną) powoduje ograniczenia mogące prowadzić do wykluczenia ich z eksploatacji (zagroża funkcjonowaniu tych jednostek). Sytuacja taka może spowodować w przyszłości zmniejszenie wielkości bazy usług opieki przedszkolnej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

Dodatkową kwestią, której dotyczyła ankieta, było zbadanie zainteresowania tworzeniem placówek opieki żłobkowej w gminach oraz poznanie powodów braku zainteresowania dla tworzenia placówek zajmujących się opieką dzieci do lat 3.

Analiza tych danych pozwoli na określenie obszarów wsparcia przekładających się na kryteria dostępu do konkursów realizowanych w ramach RPO WK-P 2014-2020 i prowadzenia przez Zarząd Województwa odpowiedniej polityki regionalnej w tym zakresie. Wyniki ankiety posłużą, jako uzasadnienie dla propozycji zmian zapisów w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, polegających na umożliwieniu interwencji w już istniejącą infrastrukturę przedszkolną niezwiązaną z tworzeniem nowych miejsc dla dzieci w tego rodzaju placówkach. W chwili obecnej możliwe jest jedynie wsparcie zmierzające do tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego.

Termin realizacji badania ankietowego

Badanie ankietowe przeprowadzone zostało w miesiącach lipiec/sierpień 2017 r. Ankieta przekazana została drogą elektroniczną (mailową) do wszystkich 144 jednostek samorządu terytorialnego województwa kujawsko-pomorskiego. Do dnia 23 sierpnia 2017 r. wszystkie jednostki, do których skierowana została ankieta, przekazały informację zwrotną (100% zwrot ankiet).

Wyniki analizy (na podstawie przekazanych ankiet)

1. Stan infrastruktury przedszkolnej

Na pierwsze pytanie kwestionariusza ankietowego (załącznik): „**Czy na Państwa terenie funkcjonują obiekty (zarządzane przez samorząd terytorialny), w których realizowane jest wychowanie przedszkolne, a których stan techniczny wymaga interwencji, bez której zagrożone jest jej funkcjonowanie?**” 49 gmin (34%) wskazało na istnienie tego rodzaju obiektów, natomiast w 95 gminach (64%) nie funkcjonują obiekty w złym stanie technicznym.

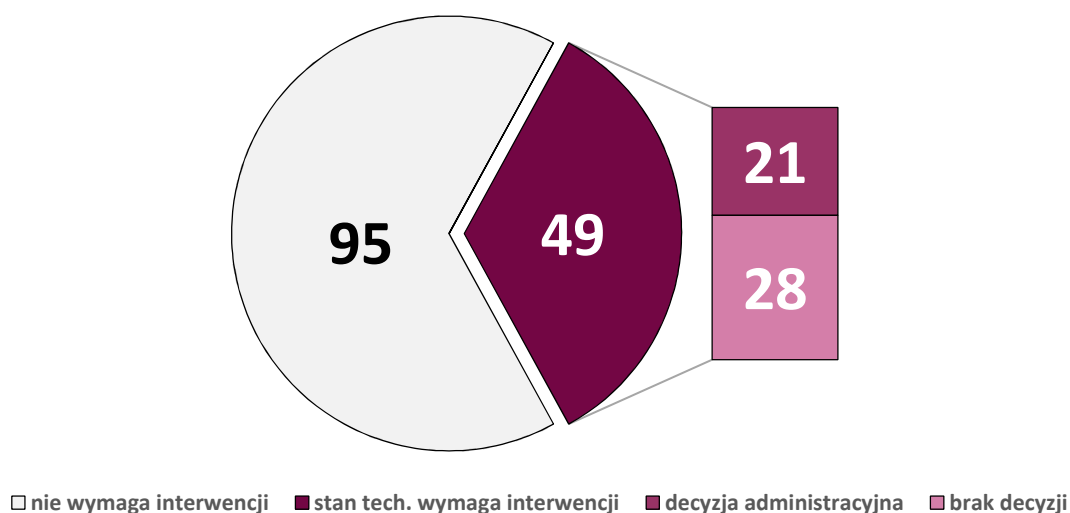
Drugie pytanie w ankiecie dotyczyło udzielania **informacji na temat wszystkich placówek publicznych w gminie, które wymagają interwencji, ze względu na zły stan techniczny obiektu.**

Wśród 49 jednostek (gmin) wskazujących na istnienie obiektów wymagających interwencji, w których łącznie znajduje się 3 841 miejsc, w 29 przypadkach dotyczyło to obiektów, w których funkcjonują przedszkola (2 893 miejsca), w dwóch przypadkach (gminie Złotniki Kujawskie – 50 miejsc i Wąpielsk 49 miejsc) zarówno przedszkola jak i oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej, w 17 przypadkach oddziałów przedszkolnych (849 miejsca). W jednym przypadku (gmina Gruta) nie udzielono dodatkowych informacji na temat funkcjonującego obiektu.

W większości, tj. w 33 jednostkach, wychowanie przedszkolne realizowane jest w obiektach wolnostojących, w 15 przypadkach w części większego kompleksu i dotyczy głównie oddziałów przedszkolnych w Szkołach Podstawowych (gmina Gruta nie udzieliła szczegółowej informacji)

Z informacji pozyskanych z gmin wynika, że większość obiektów, w których realizowane jest wychowanie przedszkolne, a które wymagają modernizacji, zostało wybudowanych w ostatnich 50 latach i przechodziło w ciągu ostatnich 10 lat częściowe remonty. Jednak wśród funkcjonujących obiektów znajdują się również takie, pochodzące z końca XIX wieku (m. in. oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Lińsku w gminie Śliwice z 1876 roku, czy przedszkole w Gostycynie z 1860 roku) oraz takie, które zgodnie z informacją, nigdy nie przechodziły modernizacji oraz kompleksowych remontów (Przedszkole w Zespole Szkół w gminie Książki).

Ryc. 9. Gminy w województwie kujawsko-pomorskim, w których stan techniczny infrastruktury, w której realizowane jest wychowanie przedszkolne, wymaga interwencji.

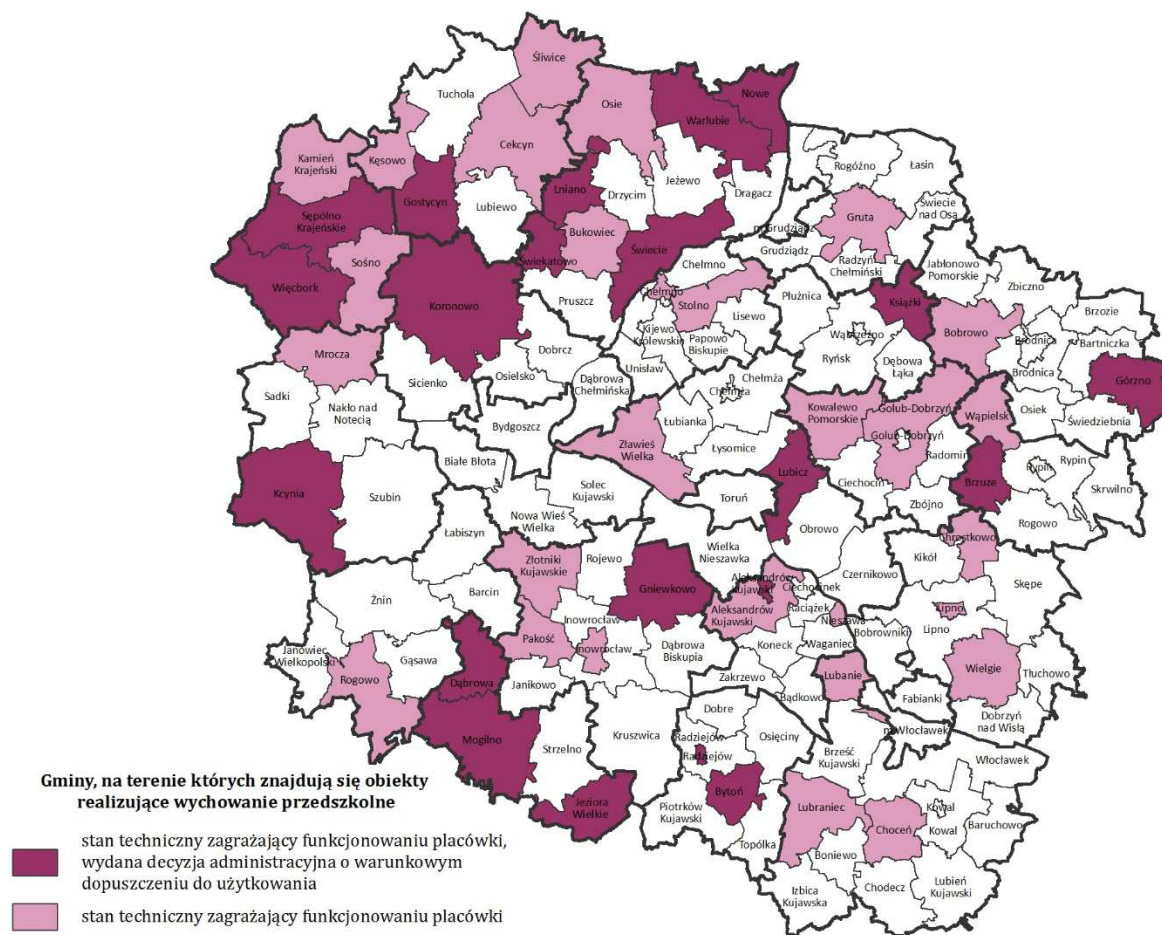
Źródło: opracowanie własne Biura Analiz na podstawie otrzymanych ankiet (n = 144)

W 21 przypadkach (gminach) obiekty, w których realizowane jest wychowanie przedszkolne, posiadają decyzję administracyjną dopuszczającą warunkowo obiekt do użytkowania (11 przedszkoli i 10 oddziałów przedszkolnych). Łączna liczba miejsc, w tych obiektach, wynosi 1 735 i dotyczy głównie

przedszkoli (1 103 miejsc) oraz oddziałów przedszkolnych (632 miejsc). W większości przypadków decyzje dotyczą zaleceń wydanych przez Komendantów, zarówno Wojewódzkich, jak i Powiatowych Straży Pożarnych i dotyczą stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego, ale również wydanych przez Sanepid (np. Przedszkole nr 1 w Radziejowie) i Inspektoraty Nadzoru Budowlanego (np. Przedszkole nr 3 w Mogilnie). Obiekty zlokalizowane na terenie pozostałych 28 gmin, zdaniem ankietowanych, pomimo braku aktualnej decyzji administracyjnej, posiadają liczne elementy infrastruktury (m.in. instalacje wodno-kanalizacyjne, elektryczne, kominowe, pokrycia dachowe, stolarka okienna), których stan techniczny ogranicza prawidłowe funkcjonowanie placówki.

21 obiektów (1 735 miejsc) posiada decyzję administracyjną, która skutkować może w przyszłości wyłączeniem ich z eksploatacji. Stanowi to 3,2% wszystkich miejsc (54 118) w placówkach wychowania przedszkolnego w województwie i 6,4% miejsc z wyłączeniem miejsc wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na terenie 5 miast prezydenckich województwa kujawsko-pomorskiego (26 937)².

Ryc. 10. Gminy, w których znajdują się obiekty realizujące wychowanie przedszkolne, o stanie technicznym zagrażającym funkcjonowaniu placówki (w tym posiadające decyzje administracyjne o warunkowym dopuszczeniu do użytkowania)

Źródło: opracowanie własne Biura Analiz na podstawie otrzymanych ankiet (n = 144)

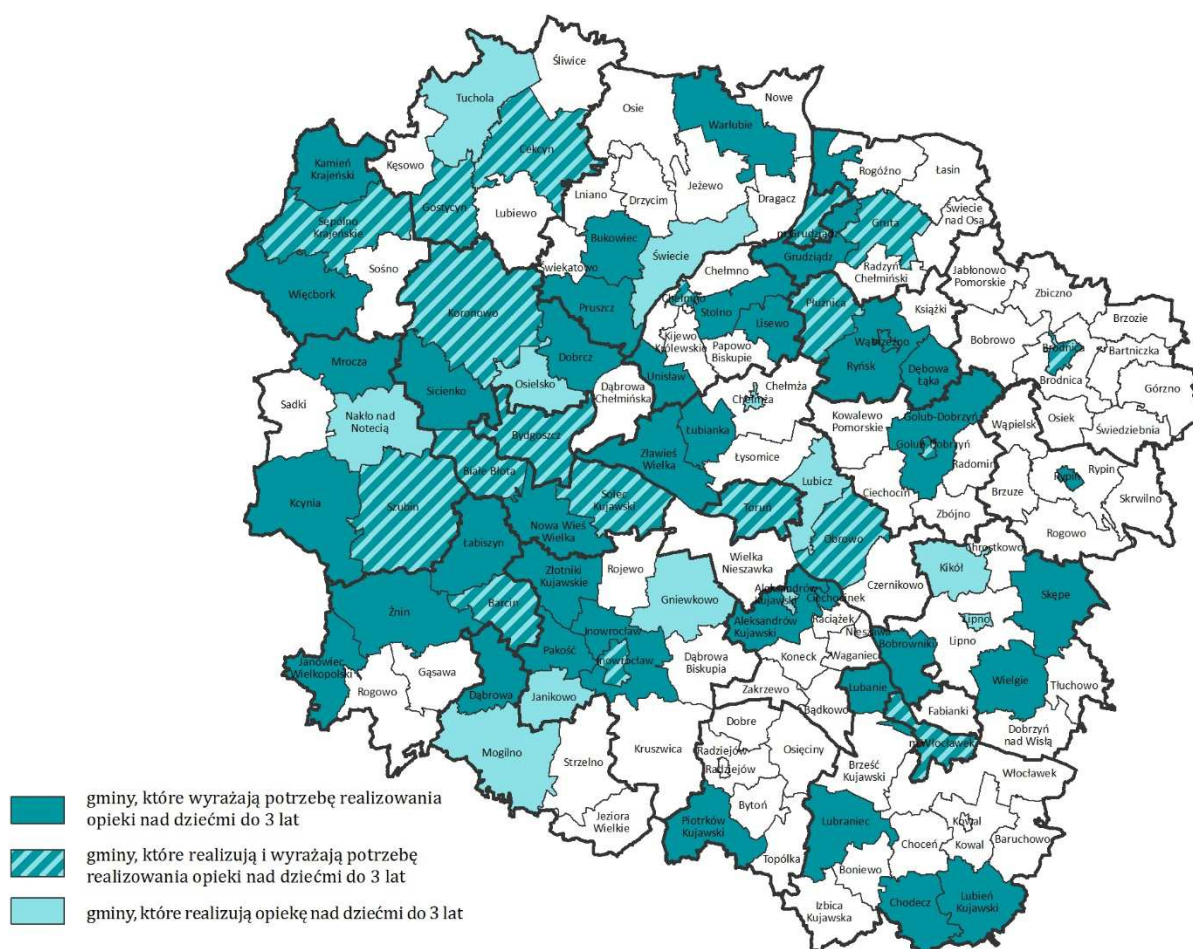
²Dane GUS – BDL - stan na 30 września 2016 r.

2. Zapotrzebowanie na funkcjonowanie placówek opieki nad dziećmi do 3 lat

W kwestionariuszu ankietowym zadano również pytanie dotyczące potrzeby realizowania opieki żłobkowej na terenie gminy: „Czy w Państwa gminie (części gminy lub w konkretnej miejscowości), istnieje potrzeba funkcjonowania placówek w zakresie opieki żłobkowej” oraz ewentualnych przyczyn braku zainteresowania w realizowaniu tego rodzaju usług.

Jedynie 57 jednostek samorządu terytorialnego (39,6%) wyraziło potrzebę funkcjonowania, na ich terenie, placówek realizujących opiekę żłobkową. 84 gminy (60,4%) nie wyraziły takiej potrzeby.

Ryc. 11. Gminy w województwie kujawsko-pomorskim które realizują i wyrażają potrzebę realizacji opieki nad dziećmi do 3 lat.

Źródło: opracowanie własne Biura Analiz na podstawie otrzymanych ankiet

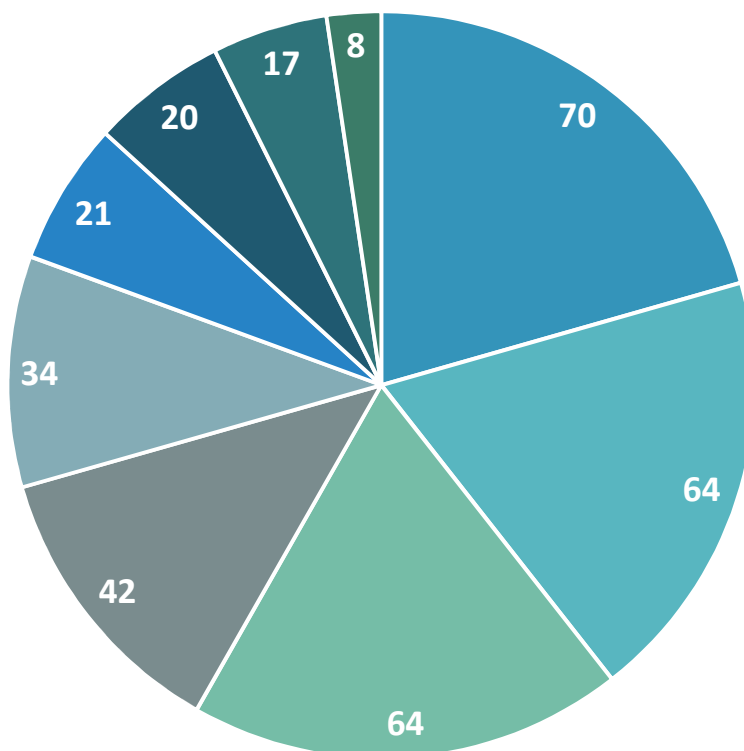
Poniżej w tabelach znajdują się powody braku zainteresowania gminy w tworzeniu placówek opieki nad dziećmi do 3 lat, a także czynniki niewpływające na decyzje o nieorganizowaniu takiej opieki na terenie gminy, wskazane przez respondentów.

Tabela 5. Powody braku zainteresowania gminy w tworzeniu placówek opieki nad dziećmi do 3 lat

Główne powody	liczba wskazań*
a) brak zainteresowania mieszkańców (opieka realizowana we własnym zakresie)	70
b) ograniczenia finansowe (budżetowe) gminy (wysokie koszty utrzymania powstałej infrastruktury i zapewnienia standardu świadczonych usług)	64
c) brak infrastruktury (budynku, pomieszczeń) na prowadzenie placówki	64
d) bariera finansowa dla rodziców/opiekunów, związana z ponoszeniem opłat za korzystanie z żłobka	42
e) zbyt mała liczba dzieci w wieku do 3 lat w gminie	34
f) ograniczona dostępność transportowa	21
g) realizacja opieki żłobkowej na terenie sąsiadujących gmin/miast	20
h) brak wykwalifikowanego personelu	17
i) konkurencja ze strony usług komercyjnych	8

* pytanie wielokrotnego wyboru, liczba odpowiedzi nie sumuje się do liczby ankietowanych jednostek (144 gminy)

Ryc. 12. Główne powody braku zainteresowania gminy w tworzeniu placówek opieki nad dziećmi do 3 lat - Tabela 5.

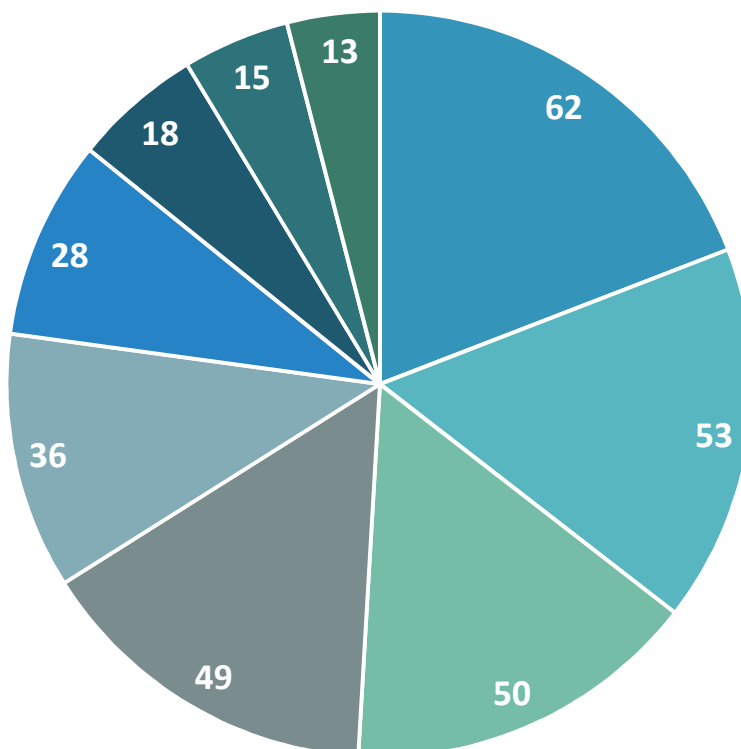
Źródło: opracowanie własne Biura Analiz na podstawie otrzymanych ankiet

Tabela 6. Czynniki niebędące powodem braku zainteresowania gminy w tworzeniu placówek opieki nad dziećmi do 3 lat

Główne czynniki	liczba wskazań*
a) konkurencja ze strony usług komercyjnych	62
b) brak wykwalifikowanego personelu	53
c) ograniczona dostępność transportowa	50
d) realizacja opieki żłobkowej na terenie sąsiadujących gmin/miast	49
e) zbyt mała liczba dzieci w wieku do 3 lat w gminie	36
f) bariera finansowa dla rodziców/opiekunów, związana z ponoszeniem opłat za korzystanie za żłobka	28
g) brak infrastruktury (budynku, pomieszczeń) na prowadzenie placówki	18
h) brak zainteresowania mieszkańców (opieka realizowana we własnym zakresie)	15
i) ograniczenia finansowe (budżetowe) gminy (wysokie koszty utrzymania powstałej infrastruktury i zapewnienia standardu świadczonych usług)	13

* pytanie wielokrotnego wyboru, liczba odpowiedzi nie sumuje się do liczby ankietowanych jednostek (144 gminy)

Ryc. 13. Główne czynniki niebędące powodem braku zainteresowania gminy w tworzeniu placówek opieki nad dziećmi do 3 lat - Tabela 6.

Źródło: opracowanie własne Biura Analiz na podstawie otrzymanych ankiet

Podsumowanie

W trakcie realizacji badania dokonano analizy stanu infrastruktury, w której realizowane jest wychowanie przedszkolne, zarówno dotyczące przedszkoli – głównie w obiektach wolnostojących, jak i oddziałów przedszkolnych, będących częścią większego kompleksu (budynku Szkoły Podstawowej). Jak wynika z otrzymanych informacji (wypełnionych ankiet), na terenie województwa kujawsko-pomorskiego istnieje grupa obiektów, których stan techniczny nie odpowiada aktualnie obowiązującym przepisom dotyczącym wymagań stawianym pomieszczeniom, w których realizowane są tego rodzaju usługi. Zastrzeżenia, w formie posiadanych przez jednostki decyzji administracyjnych, dotyczą głównie wymaganego prawem poziomu zabezpieczenia przeciwpożarowego, ale również stanu sanitarnego oraz konstrukcji budynku. Większość gmin, posiadających tego typu obiekty, znajduje się w północno-zachodniej części województwa (por. mapa 1).

Wyniki ankiety dotyczące potrzeby realizowania opieki żłobkowej wskazały, jako główną przyczynę, brak zainteresowania mieszkańców tego rodzajem usług i jednocześnie sprawowaniem opieki nad dziećmi do lat 3 we własnym zakresie. Ponadto, wśród powodów, wymieniano ograniczenia finansowe i brak odpowiedniej infrastruktury (budynków) w gminach, uniemożliwiające powstanie i utrzymanie placówki w odpowiednim standardzie. Respondenci nie dostrzegają natomiast ograniczeń w działalności żłobków, wynikających z konkurencji istniejących usług komercyjnych lub braku wykwalifikowanego personelu.

Większość jednostek samorządu terytorialnego, które wskazały na potrzebę istnienia takich placówek (57 gmin), nie realizuje obecnie usług opieki żłobkowej. Jedynie 15 jednostek³, na terenie których realizowana jest obecnie opieka żłobkowa, wskazało na aktualną dodatkową potrzebę funkcjonowania tego typu placówek (por. mapa 2).

Warto dodać, że wśród wniosków w analizie pn. **„Opieka nad dziećmi do lat 3 w województwie kujawsko-pomorskim w 2016 r.”** przygotowanej przez Biuro Analiz (z sierpnia 2017 r.), znalazły się wnioski przyczyn braku zainteresowania gmin w realizacji usług opieki nad dziećmi do lat 3 i są to :

- sprawowanie opieki nad dziećmi we własnym zakresie jako główny czynnik, oraz
- ograniczona dostępność transportowa jako jeden z czynników dodatkowych.

Wyniki zrealizowanego badania ankietowego, polegającego na identyfikacji powodów braku zainteresowania gmin tworzeniem placówek opieki nad dziećmi do lat 3, potwierdzają wnioski przedstawione w wyżej wymienionej analizie.

---

³ Dane GUS – BDL - stan na 30 września 2016 r.

Załącznik – Wzór ankiety przekazanej JST województwa kujawsko-pomorskiego

Ankieta dla jednostek samorządu terytorialnego

Proszę wpisać nazwę gminy oraz powiatu:

OPIEKA PRZEDSZKOLNA

1. Czy na Państwa terenie funkcjonują obiekty (zarządzane przez samorząd terytorialny), w których realizowane jest wychowanie przedszkolne, a których stan techniczny wymaga interwencji, bez której zagrożone jest jej funkcjonowanie?

TAK / NIE (jeżeli TAK – proszę o wypełnienie pkt 2., jeżeli Nie proszę o przejście do pkt. 3)

2. Proszę umieścić w tabeli informacje na temat wszystkich placówek publicznych w gminie odpowiadających założeniom z pkt 1:

Lp.	Nazwa placówki i lokalizacja*	Forma organizacyjna: 1. przedszkole 2. oddział przedszkolny w SP 3. punkt przedszkolny ** 4. zespół wychowania przedszkolnego*** 5. inna - jaka?	Liczba miejsc w placówce****	Rok wybudowania placówki oraz ostatniej kompleksowej modernizacji	Rodzaj budynku: (wolnostojący /część większego kompleksu)	Proszę podać elementy infrastruktury, których stan techniczny zagraża funkcjonowaniu placówki (np. instalacja wod.-kan., elektryczna; ogrzewanie, pokrycie dachowe; inne – jakie?)	Czy posiadają Państwo decyzję administracyjną (np. Sanepid, PINB) czasowo dopuszczającą placówkę do eksploatacji?
1.							
2.							
3.							

Definicje na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 161, poz.1080)

* należy podać rzeczywistą lokalizację placówek, a nie tylko siedziby głównej (należy wyszczególnić placówki filialne)

**punkt przedszkolny realizuje zajęcia we wszystkie dni robocze w tygodniu przez cały rok szkolny, z wyjątkiem przerw ustalonych przez organ prowadzący

*** zajęcia w zespole wychowania przedszkolnego mogą być prowadzone w niektóre dni tygodnia, minimum 3 godziny w ciągu jednego dnia i minimum 12 godzin w ciągu tygodnia

**** należy podać wg stanu na koniec roku szkolnego 2015/2016 (lub najbardziej aktualny)

OPIEKA ŻŁOBKOWA

3. Czy w Państwa gminie (części gminy lub w konkretnej miejscowości), istnieje potrzeba funkcjonowania placówek w zakresie opieki żłobkowej?

TAK / NIE (jeżeli NIE – proszę o wypełnienie pkt 4.)

4. Jakie, Państwa zdaniem, są powody braku zainteresowania gminy w tworzeniu tego typu placówek?

- a) ograniczenia finansowe (budżetowe) gminy (wysokie koszty utrzymania powstałej infrastruktury i zapewnienia standardu świadczonych usług) – TAK/NIE
- b) brak infrastruktury (budynku, pomieszczeń) na prowadzenie placówki – TAK/NIE
- c) zbyt mała liczba dzieci w wieku do 3 lat w gminie – TAK/NIE
- d) brak zainteresowania mieszkańców (opieka realizowana we własnym zakresie) – TAK/NIE
- e) bariera finansowa dla rodziców/opiekunów, związana z ponoszeniem opłat za korzystanie z żłobka – TAK/NIE
- f) brak wykwalifikowanego personelu – TAK/NIE
- g) ograniczona dostępność transportowa – TAK/NIE
- h) realizacja opieki żłobkowej na terenie sąsiadujących gmin/miast – TAK/NIE
- i) konkurencja ze strony usług komercyjnych – TAK/NIE
- j) inne, jakie?.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Proszę także o wpisanie kontaktu do osoby (osób) wypełniającej ankietę:

Lp.	Osoba/y wypełniająca/e ankietę	Stanowisko wypełniającego ankietę	Nr telefonu	e-mail
1.				
2.				